

Revistă premiată cu medalia și diploma „Pamfil Șeicaru” pentru literatură 2008 și „Premiul de excelență” al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România 2011-2012

Climare

92
Anul 9
mai-iunie 2016

Director fondator: Ion Iancu Vale

Director editor: Gheorghe-Valerică
Cimpoca

Director imagine: dr. George
Bîrligeanu-Vulcana

literare

Revistă literară și de cultură românească
Fondată: mai 2007

“Dansul ielelor” - pictură de Corina Chirilă

Climate literare

Semnează în acest număr

Virgil Teodorescu / Poeme	p. 3
Octavian Lupu / Jocul percepției reflexiilor multiple	p. 4
Gabriel Popescu / Creaționism versus evoluționism; dispută continuă	p. 6
Grigore Grigore / Poeme	p. 8
Paul Polidor / Personalități în aria interferențelor culturale internaționale	p. 9
Florea Turiac / Un neica-nimeni printre genii	p. 12
I.IV/ Lansare carte - Vilia Banța	p. 13
Emil Iulian Sude / Poeme timide	p. 14
Al Florin Țene / Cronică de carte- Gavril Moisa: „Arhipelagul iubirii”	p. 15
George Ioan Canache / Sfaturi de nuntă	p. 16
Florica Ceapoiu/ Poeme	p. 17
Dorel Schor /Schite umoristice- Scrisori europene	p. 18
Andrei Pleșu / Despre bătrânețe-întrebări, neliniști, bucurii	p. 19
Irina Lucia Mihalca / Un val plesnește-n noapte	p. 22
Gheorghe Valerică Cimpoca / În căutarea adevărului(17) - Curajul de a fi.....	p. 23
Ion Iancu Vale/ Vorbă multă	p. 24
Mihai Batog Bujeniță / Peste timp zboară cuvântul	p. 25
Concurs de epigrame „Cincinat Pavelescu”	p. 26
Elena Buică / Gânduri despre mersul lumii	p. 27
George Bârligeanu/ Unde pleacă poetul	p. 28
Gabriela Janik / Românul s-a născut poet!	p. 29
Anghel Dumitru / Gheorghe Andrei Neagu: „Arme și lopeți”	p. 31
Boris Marian Mehr / Cui aparține Paul Celan?	p. 34
Emil Cioran / Despr Rusia și ruși	p. 35
Magdalena Albu / Răzbunarea morților, homo fraudens și Sulla	p. 36
Ion Lila / Jeune vierge	p. 38
Mihaela Mariana Cazimirovici / Prin dedalul nopții	p. 39

CONTURI PENTRU DEPUNERI DESCHISE LA BANCA TRANSILVANIA TÂRGOVIȘTE
RO54 BTRL 01601201U02393XX - pentru depuneri în LEI
RO 04 BTRL EURCRT00U0239301 - PENTRU DEPUNERI ÎN EURO (SWIFT: BTRLR022)

Redacții asociate - România:

Bacău, Bistrița, Brașov, Cluj-Napoca, București, dev, Focșani, Iași, Suceava, Turnu-Severin, Hunedoara, Mangalia, Olănești, Dragnea, Ploiești.
Alte țări: Anglia, Australia, Belgia, Canada, Danemarca, Elveția, Franța, Germania, Gibraltar, Israel, Italia, Macedonia, Portugalia, Republica Moldova, Serbia, Spania, SUA, Ucraina.

Redactor șef: Ion Iancu Vale

Redactor șef-adjunct: prof.dr. Gheorghe Valerică Cimpoca
Colegiul redacțional: dr. George Bârligeanu, Grigore Grigore, Ion Teodor Palade, Romulus Gandy Georgescu, Emil Stănescu, Florea Turiac, Gabriel Mihalache

Fondatori:

Ion Iancu Vale
Mircea Cotârță
Sebastian Drăgan

Colaboratori principali: Mihai Antonescu, Eugen Axinte, Iulia Barcaroiu, Nicolae Bălașa, Elena Buică, Roni Căciularu, Luca Cipolla, George Coandă, Florian Copcea, Melania Cuc, Emilia Dănescu, Mircea Drăgănescu, Eugen Evu, George Filip, Dan Gîju, Dimitrie Grama, Maximca Grasu, Mirel Horodi, Djamel Mahmud, Menuț Maximinian, Gavril Moisa, Octavian Mihalcea, Monica Mureșan, Ștefan Lucian Mureșanu, Florin Vărlan Neamțu, Emil Persa, George Petrovai, Vavila Popovici, Georgeta Resteman, Puiu Răducanu, George Roca, Viorel Roman, Dorel Schor, Claudia Serea, Delia Stăniloiu, Al. Florin Țene, Baki Ymeri.

Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparține exclusiv semnatărilor

Revistă editată de Societatea Cultural-Istorică „ARM” Târgoviște ISSN 1843-035x
Revista apare în colaborare cu Societatea Scriitorilor Târgovișteni
Tehnoredactare: Mariana Briceag; Secretariat: Reta Sofronie Iancu

Virgil TEODORESCU

În numele tău plouă

Voi fi amantul tău cu lălele pe moarte până la ora cinci până la
șoldul tău
Pentru că numele tău începe cu roza vânturilor începe cu o cange
în șira spinării
Pentru că oricum l-aș răsturna el geme încet
Ca un solz albastru ca un sac cu oaze
Pentru că lălele complozează în numele tău
Și Regina Dragă în numele tău își îmbracă fantoma
Pentru că în numele tău fluturile cap de mort iubește penumbra
În numele tău plouă când cerbii își încurcă coarnele
În numele tău prora navelor răsună dimineața
Și pescarii aruncă cângi în spinarea rechinului
În numele tău surprinzător de limpede se cer țigări și hărți de cristal
Și ruginesc cuiele bătute înăuntru
Și fantomele asasine își pregătesc pumnalele
Prin coridoarele lungi ale somnului

Siraz

Calcăm pe un covor de melci (ce mulți)
și îi striveam sub pașii mei desculți, -
plouase și-ncepuse iar să toarne
și coarnele de melc intrau în carne,
ca o zăpadă pătrundeau în mine,
ca roiurile roșii de albine,
ca o zăpadă putredă, de iască,
și talpa mea intră în lava flască,
intrăm în amalgamul fără muchi
până la glezne, până la genunchi, -
melci fără casă, melci cu coarne vechi,
melci ca cercei de vită la urechi,
ca lapte prins în vasele de lut,
melci fără casă, fără așternut,
ocean vâscos cu balele pe bot
pe care noaptea îl străbat înot.

Poeme

Virgil TEODORESCU

Plimbarea pe faleză

Am pus la sare corpul iubitei mele pentru a-l avea toată viața
și după ce-am sărutat-o lung pe gură
am ieșit să mă plimb pe faleza răcoroasă.
Pe faleza răcoroasă se plimbau și borțoșii mei părinți
în hainele lor solide
și de-o parte și de alta a buzunarelor păzea câte un sălbatec jaguar.
Dar dinspre orizontul nemărginit
coborau spre buzunarele părinților mei
nenumărate și fine scări de mătase
pe care vedeam scene stranii,
și-n timp ce ele se petreceau
o luptă navală avea loc în larg,
mai departe rechinii ieșeau după pradă
târând în suprafața sânușului impudic al mării.
Părinții mei borțoși și calmi ca o clădire sub bătaia lunii,
mângâiau din când în când capetele jaguarilor puternici
și se plimbau înduioșați amintindu-și viața lor comună
(comună) pe faleza răcoroasă.

Ca să evit întâlnirea cu ei,
care m-ar fi aruncat în cea mai dezordonată deznădejde,
am intrat în prima frizerie
și astfel, fiind forțat în cel mai strict înțeles al acestui cuvânt,
mi-am tăiat veninosul meu păr
în care îmi ascundeam dragostea
sub inele dureroase și reci,
strigatul depărtat : sunt aici, prin munți când rătăcești,
naufragiul și respirația mării.
Dar pe scânduri și pe mâinile frizerului,
acolo unde zăcea părul meu otrăvit,
am revăzut scenele stranie petrecute pe scările de mătase
care coborau în buzunarele părinților mei dinspre orizontul
nemărginit.

În sălile norvege

Voi părăsi deci hornul în care-am stat o viață,
monstru de fum de zgura și de ceață,
te voi lăsa cu tine să mă duci
în insula cu umede năluci,
în sălile norvege cu mobile prea reci,
de fluxuri traversate și câteva poteci,
de lupi răniți și de cocori schilozi,
de urlate de fiară, de scâncete de plozi,
de zăngănit de geamuri sparte și de
fatalul rendez-vous care ucide
dintre un gheb și-un smârc păstrând în minte
sărutul gust al mării crăpată de cuvinte.

JOCUL PERCEPȚIEI REFLEXIILOR MULTIPLE

Octavian LUPU

Octavian LUPU

Privesc în jurul meu și observ detaliile nesfârșite ale unei realități aflate mereu în mișcare și prefacere lăuntrică. Mă aplec cu gingășie să culeg impresii și trăiri felurite ce se convertesc ulterior în sentimente profunde de apreciere a spectacolului cosmic la care asist de peste patru decenii. Și cu toate acestea, nu mă simt plictisit, iar viața mi se pare pe zi ce trece tot mai interesantă și mai plină de sens. Fiecare clipă devine un prilej de încântare și bucurie indiferent de vreme. Astfel, retrăiesc la timpul prezent amintiri felurite la care privesc cu interes, chiar dacă sunt mulți ani de când toate acele lucruri s-au întâmplat.

Cu toate acestea, puține persoane prețuiesc viața la justa ei valoare. Surprinși de permanenta ei schimbare ce suprimă, uneori brutal, formele de exprimare ale realității, mulți oameni ajung să se afunde în

blazare, depresie și rutină. Alții încearcă să experimenteze senzații extreme fiind mereu în căutarea aventurii și suspansului. Dar în ambele situații percepția se îngustează și devine tot mai restrânsă cu tot mai puține detalii ce se scufundă progresiv în cenușiu și întuneric. De aceea, în jocul reflexiilor multiple dintre realitate și conștiință, percepția poate să evolueze către o proiecție punctiformă către ceea ce strict te interesează sau dimpotrivă, să evolueze către o spațialitate a reprezentării cu înglobarea întregii realități înconjurătoare.

Percepția punctiformă

În geometrie punctul reprezintă elementul fundamental din care se constituie ulterior toate formele planare sau spațiale. Prin esența sa, punctul nu poate fi distins decât în cazul în care se află dispus la intersecția a două linii drepte, caz în care va purta și un nume cu scopul individualizării sale. Tot astfel, o percepție punctiformă presupune o îngustare extremă a atenției ce se acordă lucrurilor înconjurătoare prin eliminarea strictă a tot ceea ce nu se află între obiectele de interes.

Asemenea persoane pot trece pe lângă tine fără să fie interesate și conștiente că tu

exiști. Orice s-ar întâmpla, chiar în imediata vecinătate, lor nu le pasă, fiindcă oricum nu dau atenție decât strict la ceea ce le interesează. Și de aceea, astfel de oameni comunică foarte puțin, chiar telegrafic, generând multiple probleme în familiile și comunitățile din care fac parte. Acești oameni rămân mereu blocați în punctele lor de interes pe care cu încăpățănare încearcă să le impună și altora.

Percepția liniară

O linie reprezintă o înșiruire ordonată de puncte, nesfârșite la număr, dar limitate de direcția și dispunerea acestei forme geometrice. Prin urmare, percepția liniară va permite o focalizare multiplă pe mai multe obiecte de interes, însă condiția fiind apartenența lor la „linia” interioară a ceea ce persoana în cauză urmărește. Mobilitatea pe care ți-o conferă o linie, fie ea dreaptă sau curbă, poate oferi posibilitatea de a avea relație cu multe persoane, însă doar pentru acele puncte de intersecție cu propriul tău interes. Însă relația cu astfel de persoane se aseamănă mersului pe sârmă când un pas la stânga sau la dreapta va conduce la căderea în dizgrație și la dărâmarea relației din cauza unor lucruri dintre cele mai ne semnificative.

Percepția superficială

Suprafața se definește ca o mulțime de puncte în plan sau spațiu ce înconjoară orice gen de obiect al realității. Percepția superficială aduce în plus posibilitatea explorării multiplelor fațete ale lumii ce ne înconjoară. Din această categorie se desprinde cu predilecție pasiunea pentru aspectul exterior ce poate evolua către cultivarea excesivă a imaginii, indiferent de conținut. Ambalajul devine deosebit de important, chiar dacă interiorul lasă mult de dorit. În această categorie regăsim cu predilecție spiritul monden, bazat pe etalarea formelor, și politicul, la rândul său axat pe impresionarea vizual-auditivă. Nu în ultimul rând, marketingul face apel la forma de prezentare a produselor cu scopul de a determina reacția de cumpărare din partea publicului larg.

Percepția spațială sau de profunzime

Profunzimea dezvăluie esența ce se ascunde în spatele formei și deschide accesul la spațiul delimitat de un anumit obiect al realității. O percepție spațială va merge dincolo de formă, va distinge nenumăratele puncte și drepte din care este compus orice corp geometric, dar în plus va putea sonda adâncimea și înălțimea oricărei reprezentări. Prin explorarea esenței va dobândi o înțelegere superioară, ce va fi capabilă să ofere răspunsuri corecte asupra naturii reale a lucrurilor.

Cei superficiali nu pot să treacă de granița formei, ci doar pot fi niște buni imitatori ai unor persoane cu adevărat cunoscătoare a realității. Dar cei care ajung să vadă lucrurile în profunzimea lor pot să ofere sfaturi de valoare prin care societatea și lumea în care trăim să devină mai bune. Din această categorie fac parte marii inventatori, adevărații scriitori și filozofi, dar și orice om care își stăpânește pe deplin obiectul său de activitate indiferent cât de mare sau mic ar fi el.

O femeie care își cunoaște foarte bine copilul și îl educă într-o manieră adecvată pentru a deveni un om adevărat al generației sale, face o lucrare similară unui mare savant. Un lucrător care execută activități în domeniul construcțiilor, dar care stăpânește deplin tehnicile și cunoștințele necesare va dezvolta o cunoaștere similară cu aceea a unui mare explorator. Și de fapt, orice profesie sau activitate bine stăpânită până la cel mai mic detaliu va aduce o împlinire și o bucurie similare celei descoperirii unei invenții fundamentale. Fiindcă în cele din urmă, fericirea sau suferința decurg din jocul percepției pe care o avem asupra realității înconjurătoare.

Dacă trăim pe niște puncte presărate din loc în loc, vom fi nefericiți, ne vom simți singuri și vom deveni disperați în fața unui univers ce ne amenință neconținut. Dacă ne limităm existența doar de-a lungul unei „linii” moștenite de la predecesori, nu vom putea să evităm „mersul pe sârmă”, care mereu ne va scoate în afara a

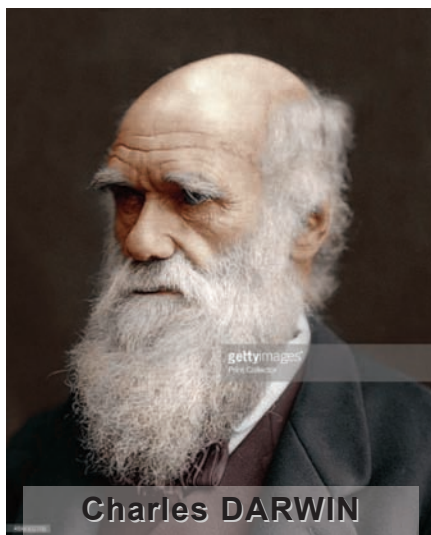
ceea ce ne-am propus, fiindcă viața pe care o trăim în clipa de față diferă dramatic de ceea ce au experimentat alte persoane în alte contexte și în alte timpuri.

Pe de altă parte, dacă percepția noastră va rămâne de suprafață, atunci vom fi veșnic manipulați de negustorii de iluzii, care ne vor îmbăta ego-ul în timp ce ne vor goli buzunarele de resurse prețioase. Și nu mă refer numai la bani, ci deopotrivă la energia cheltuită inutil și timpul irosit în încercarea de a fi altceva decât suntem de fapt. Dar dacă vom avansa către o percepție de profunzime a realității, atunci adevărata ei natură ni se va descoperi și vom înțelege cât de frumoasă poate fi viața pe care o trăim și cât de multe lucruri avem de dăruit acestei lumi și semenilor care ne înconjoară.

Ființa ia naștere dintr-o celulă ce începe să se dividă generând noi celule, care imediat încep să se grupeze în jurul liniilor directe de dezvoltare. Ulterior pe aceste linii se dezvoltă forma viitoarelor organe, care nu după mult timp sunt realizate printr-un efort de profunzime și de detaliu care transformă schița în realitate. Și tot astfel, se constituie noi puncte de expansiune, ce se extind sub formă de noi drepte, noi suprafețe și noi spații ce sunt completate până când ființa umană devine deplină. Și am convingerea fermă că acest proces se poate derula la nesfârșit cu condiția de a evolua mereu de la ceea ce este inițial punctual la ceea ce va deveni ulterior universal.

Creationism versus evoluționism; dispută continuă

Gabriel POPESCU

Puține sunt teoriile științifice care să fi avut influențe istorice decisive asupra cunoașterii și care să fi fost atât de aprig contestate precum Darwinismul evoluționist.

Există o impresionantă bibliografie la această temă în care, paradoxal, abordările biologizante sunt mai puțin numeroase decât lucrările polemice doctrinare sau cele cu orientare metafizică.

Deși a modificat radical gândirea științifică, darwinismul nu a rămas subiect închis nici pentru știință; vezi neodarwinismul contemporan, genetica și biologia moleculară, nici pentru religie - vezi neotomismul sau finalismul. Fiecare dintre aceste tendințe valorizează noile descoperiri științifice, asumându-și interpretarea lor din perspectiva propriei ideologii.

Vechea dispută: evoluție - creaționism rămâne actuală și în opinia publică. Un sondaj Gallup identifică 48% dintre americani adepți ai creaționismului în anul 2000.

Debutul acestui fenomen începe cu

primele contestări ale gândirii religioase încă din sec.19 când se discută cu argumente biblice existența preadamitilor și se impune în iluminism prin Maupertuis și Diderot care susțin ideea evoluției. La acea vreme creaționismul ca matrice a gândirii religioase își consumase deja cam jumătate din cele trei milenii pe care antropologiile acceptă că dăinuie a unei religii.

Creaționismul devine - după perioada neagră a intoleranței și violenței - mai tolerant cu schisma și mai așezat d.p.d.v. doctrinal în baza pactului fundamental oferind Cezarului ce e al lui dar și lui D-zeu ceea ce îi aparține.

Astfel devine posibilă apariția valorilor morale ce vor sta la baza civilizației europene dar și a raționalismului ce va pregăti viitoarea secularizare și ateismul.

Mitul creaționist prezintă viul ca un sistem artizanat cu reglare externă, încremenit de la facerea lumii într-o necesitate transcendentă. Menținerea echilibrului impune și acceptarea unor reglaje ale creatorului pentru ajungerea la o finalitate numai de el știută.

Deși s-a dovedit permisiv la argumente laice care îi puteau demonstra vigoarea, modelul creaționist își va găsi în filozofie și apoi în știința propria-i negare.

Descartes pornind de la caracterul divin și mundan al lui Cristos argumentează aspectul dual al materiei Rex extensa și Rex cogita și crede în posibilitatea cunoașterii ei raționale.

În spirit mecanicist, finalitatea rezultă numai din cauzalitate și asta înseamnă evoluție pentru Spencer dar și ca ontogeneză repetă filogenia așa cum va spune Haeckel.

Gândirea științifică cauzal mecanicistă - deși pare a explica rațional perfecțiunea creației, exclude terțul din logica cunoașterii ca și mai vechile teorii ale filogisticului, generației spontane sau vitalismului.

Tot odată se dezvoltă experimental și utilizarea tehnicilor statistice. În consecință adevărul științific se desparte de cel revelat și prin faptul că trebuie să fie repetabil în condiții standardizate și că nu poate fi credibil fără o asigurare statistică dacă se referă la cohorte mari.

Problema epistemică ce apare acum este: dacă teoriile și adevărul lor rezulta din observații asupra realității sau dacă nu cumva ele apar în mintea autorilor și li se caută, ulterior, corespondența cu realitatea.

Nu întâmplător lordul Kelvin angajează topografi ca să măsoare dacă într-adevăr unghiurile unui triunghi echilateral sunt la fel de egale ca în demonstrația geometrică. Tot deloc întâmplător G. Bruch reface experimental teoria lui Mendel arătând că ea nu a pornit de la practica unde nu ar fi existat decât o probabilitate de 1 la zece mii pentru obținerea datelor publicate. Ajustarea datelor experimentale la teoria privind dinamica viului și raportul dintre ereditate și mediu a dus la întârzieri păgubitoare în recunoașterea concluziilor în cazul lui Mendel dar și la polemici agresive între Lamark, Darwin, Malthus și adepții creaționismului. Dar cum să nu apară contradicții când trebuia răspuns la întrebările capitale privind originea viului, dinamica și mecanismele lui de reglare.

Pentru Darwin, la originea viului este o protocelulă inițială a cărei apariție este irepetabilă întrucât chiar dacă ar mai exista condițiile inițiale și ar apare astfel

de organisme ele ar fi imediat consumate de fauna existentă. Odată apărut, viul își maximizează cea mai importantă funcție a sa: înmulțirea pentru dăinuirea speciei. Acest proces nu este uniform. Datorită selecției naturale apar diferențieri între exemplare sub forma unor variații întâmplătoare pe care natură le selectează după ce se dovedesc apte pentru înmulțire. Cu alte cuvinte mediul suprimă, spre exemplu animalele fără blana din zonele reci favorizând speciile cele mai adaptabile, care nu sunt neapărat și cele mai puternice. Selecția prin urmare se produce și prin determinism cauzal abiotic. Chiar dacă speciile evoluează unele din altele nu ar avea rost căutarea verigilor lipsă într-un proces discontinuu cu salturi și mutații provocate uneori chiar de mediu.

Așa cum era de așteptat, această teorie a fost puternic contracaraată de creaționism cu argumentele cunoscute: simplificarea realităților, neputința stabilirii liantului evolutiv datorită verigilor lipsă și, nu în cele din urmă, erezia de ateism. În știința contestărilor încep de la fundamentele ei biologice precare ce ocultează rolul eredității în apariția caracterelor dobândite. Terenul a fost pregătit încă de Lamarck cu a lui transmutație a speciilor nu dintr-un strămoș comun ci din apariția spontană a mai multor forme de viață pe care mediul le selectează dar nu prin anihilare ci prin transformarea lor. Spre exemplu, animalele fără blana din zonele reci nu dispar cum crede Darwin ci „supraviețuiesc crescându-și blana și luptându-se pentru existență”. De aici pornește Maltus. El observă că în condiții optime de hrănire speciile s-ar dezvolta la infinit. De fapt natura „a împărțit cu ambele mâini germenii vieții dar a fost zgârcită cu locurile de trai și cu hrană, fapt ce obligă la lupta pentru existența care precede lupta pentru reproducere”. Din această cauză nici o specie nu și-ar atinge potențialul maxim chiar dacă cine va dobândi un avantaj adaptativ se și va înmulți mai rapid.

Pornind de la ideea transformării organismelor, Wiessman demonstrează

posibilitatea moștenirii caracterelor dobândite care nici nu era pusă în discuție în teoria selecției naturale și care va pregăti viitoarea revoluție în genetică și biologia moleculară.

Opoziția creaționistă se axează acum pe neputința acestor teorii de a explica originea viului și a modului de articulare a caracterelor dobândite cu cele înăscute. Astfel, apare ideea creației continue ce ar impune luptei pentru existența morală creștină care ar trebui să guverneze armonia unei lumi apărute din neant după chipul și asemănarea demiurgului. De aici încolo putem vorbi de fractura categorică dintre cunoașterea științifică și creaționism.

Dacă până în sec 19 chiar cele două păreau complementare acum ele se despart doar în vederea unei posibile regăsiri ce se întâmplă în zilele noastre. Acest proces fascinant orientează epistemologia în zona întrebărilor decisive fără răspuns. El începe cu Mendel, Wright și apoi cu Fisher care impun ideea evoluției ca emergenta a modificărilor fenotipului datorată variațiilor aleatorii de la nivelul genelor și nu influenței factorilor de mediu. Ar fi vorba de efectele unor hazarduri pe care ulterior ambianța le va reține sau nu în procesul de selecție naturală. Ele, genele, se știe, sunt componente infinitezimale ale AND-ului grupate în cei 46 cromozomi și inciferează tot programul funcțional al viului încă de la apariția lui. Aceasta dinamica nu ar fi posibilă fără retracțiunea mediului asupra reproducerii și eredității. Asumând acest model evoluționismul ajunge inevitabil la ideea originii aleatorii iar creaționismul ajunge la designul inteligent. Parafranzând ne întoarcem la anecdota preeminentei oului sau găinii.

Butler are o rezolvare convenabilă ambelor teze: „Nu găina este cea care produce oul, ci oul a găsit în găina un mijloc comod de a se reproduce, adică de a face alt ou”. Cu alte cuvinte ar fi existat un cod informațional genetic universal a cărei apariție a fost o singularitate irepetabilă. Poate fi vorba

de o bacterie la graniță dintre viu și anorganic fără metabolism inițial mai aproape de cristale. Ea ar fi trebuit să aibă totuși un nucleu și anumite unități proteice obținute prin reacții enzimatică. Componentele, ultime ale acestora sunt identice anorganicului și viului. Ele țin de domeniul cuantic, au o existență probabilistică și par a fi imposibil de detectat în absența unui observator înzestrat cu conștiință. În ultimă instanță existența lor ar putea fi consecința unor algoritmi informaționali anteprogramați ce acționează în granițele paradoxale ale hazardului sau ale voinței divine ce nu mai trebuie demonstrate fără riscul de a ajunge în zona halucinantă a întrebărilor fără răspuns.

Închei cu prezentarea unora dintre ele:

- Există sau nu temei rațional pentru trecerea de la anorganic la viu?

- Există sau nu o determinare finalită în logica viului sau totul este hazard?

- Prima formă a vieții așa cum o definește Crik „capabilă să se antereproducă, să-și modifice ereditatea și să fie versatilă în raport cu mediul” ar fi putut ajunge pe Tera din alte planete unde ar putea exista și alte forme de viață sau civilizații necunoscute?

- Ce s-ar întâmpla dacă primele forme de viață ar fi evoluat secvențial și timpul necesar ajungerii la mamifere ar fi depășit cei 14 miliarde de ani – durata aproximată a sistemului solar?

- Dacă înmulțirea cromozomială prin sexualitate și moarte ar fi fost curmată prin cataclism, autodistrugere sau alte cauze, timpul de cca. 7 miliarde ani lumina rămas Terei ar fi suficient pentru o nouă apariție a viului? Și ce formă ar avea ea?

- În sfârșit dacă pentru apariția singulară a strămoșului nostru unic nu există probabilitate măsurabilă, noi putem fi creații divine? Sau tot noi ne-am creat zeei și D-zeei după chipul și asemănarea noastră dar nu avem suficientă imaginație ca să înțelegem inimaginabilul unor realități ce depășesc ficțiunea?

Grigore GRIGORE

POEME

Grigore GRIGORE

într-o viață de om
sau în altă viață
că și tu și el ca și mine
citiți urma care vă răsfăță
fără să știe pe cine

*

Am pus sufletul meu în oglindă
adică mi-am pus sufletul
în fața oglinzii
și ea devenea aburindă
tot mai aburindă
și în oglindă nu se prea înțelegea
cine și ce din ființa mea
are înțelepciunea
să se regăsească
să prindă rădăcini sau să plutească
până dincoace de mângâieri

tu care mă cunoști
începuseși să sperii
că între noi nu vor mai nu se
vor mai plimba, urme de umbre
care să scurme niciodată
sombre
în picătura de sânge
rătăcită-ntr-un înger

*

Cu câțiva ani în urmă poetului
Vasile Morar i-au dispărut 33 porci
din curte
el a zis că erau porci
și că nu-i mai poate găsi
el a zis că porcii oriunde or fi
se pot înmulți și chiar
se vor înmulți
de câteva ori pe zi
de câteva ori pe zi

pe teritoriul vast al mării României
urme de porci pictați
urme de porci sculptați
în așteptare sau alergare
urme de porci nemuritoare

urme de-a latul în jos
urme de-a lungul în sus
dar totdeauna totdeauna totdeauna
o urmă în plus
pe un câmp descompus

*

Tocmai mâna mea era aceea
care trecea pe lângă mine
când înainte când înapoi

eu doar îmi puneam întrebări
eu încercam comenzi pe care ea
nu le percepea

căci funcționez pe legile
sentimentelor prime
ale instinctului

cu viteza instinctului
ca să nu creadă nimeni că face
partizanat cu partizanii

tocmai mâna mea
s-a oprit s-a oprit
și a stat într-o poziție
nedefinită

până când am căzut în ispită

dintr-o altă ispită

*

Toată speranța mea
plutește
ca o jumătate
de lună
între două săruturi

frunzele cad
copacii uimiți
își retrag
rădăcinile
în ceruri

*

Eu vorbesc cu Zeul când Zeul vorbește
cu mine

eu îi spun despre durerile mele
pe care oricum le cunoaște
el îmi spune despre bucuriile lui
pe care oricum nu le cunosc

durerile mele nu le știu nici eu
bucuriile Lui nu le știe nici el
căci omul este imprevizibil
bate vântul ca uitarea
și ne întoarce de pe o parte pe
cealaltă parte
pe mine pe burtă
pe el pe spate

dar noi suntem noi și împreună
vom rămâne până în veacul vecilor
căci între noi există o legătură de sânge
o picătură de legătură ce plânge

*

Urme în aer
stau și mă uit unde duc urmele
acestea prin aer
încotro mă uit aceleași urme
prin aer
mă uit în sus urme
mă uit în părți urme
mă uit în spate văd urmele
pașilor mei topind aerul
și-ncepe să-mi fie teamă de mine
și-ncepe să-mi fie teamă
de urmele pe care le respir
că și urmele tale prin aer
au rămas că doar și tu
ai trecut pe aici

PERSONALITĂȚI ÎN ARIA INTERFERENȚELOR CULTURALE INTERNAȚIONALE

Interviu la aniversare cu profesorul și omul de cultură,
eminescologul DUMITRU COPILU-COPILLIN, 85 de ani de viață

Paul POLIDOR

8. P.P. : Copilăria Dv. seamănă cu un roman de aventuri, iar viața cu o aventură intelectuală ca „om al vremii sale”, cum vă recomandă ultima copertă a cărții recente, „O VIAȚĂ de dascăl obișnuit TRĂITĂ NEOBIȘNUIT”, impregnată de interferența spiritului universal cu nobleța militantă și românismul ardeleanului (înainte și după cel de al doilea război mondial), cu dramele personale, sociale, cu truda salahorului pe pământul puțin fertil, dar roditor și până la cursurile universitare și publicațiile multidisciplinare, cu abilitatea subtilă de a nu fi un răsfățat al sistemelor socio-politice care au marcat trecutul ș.a. Ce amintiri memorabile păstrați în sipetul sufletului, legate de întâlnirile cu personalități culturale, precum Tudor Arghezi, Yannis Ritsos, Grigore Vieru ș.a.?

D.C-C. : Motivația întrebării Dv. este provocatoare și neobișnuită ca adevăr observabil. În ce privește aisbergurile literare din ultimele trei sferturi de veac, majoritatea topite în marea cea mare a veșniciei, am încă vie senzația atingerii lor cu mâna, evident mai ales pe cei din anii '60, cu prilejul unei anchete literare internaționale, organizate de asistentul universitar, din răspunsurile cărora de profundă semnificație și mare valoare literar-artistică am publicat în principalele periodice ale vremii. Între aceștia, ați ghicit, mai ales cei amintiți de Dv. m-au marcat.

Dar „ș.a.”, adică ceilalți*?

* Dintr-o îndatorire istoriografică și umană așteptată, din oglinda culturală a tumultului unei epocii, prezint doar o listă de nume: România, - poeții Tudor Arghezi, Nichita Stănescu, Ion Vinea, Mihai Beniuc, Demostene Botez, Marcel Breslașu, Cicerone Theodorescu, Szemler Ferencz, A. M. Sperber, M. R. Paraschivescu, Maria Banuș, Nina Casian, Eugen Boureanu, Eugen Frunză, Nicolae Tăutu, A. E. Baconsky, Jozsef Méliusz, Camil Baltazar, Alexandru Andrițoiu, Toma George Maiorescu, Dan Deșliu, Dumitru Corbea, Niculae Stoian, Gheorghe Tomozei; scriitori, oameni de cultură, artă și știință: Mihail Sadoveanu, Al. Rosetti, Perpessicius, Constantinescu-Iași, Zaharia Stancu, Geo Bogza, Lucia Sturdza-Bulandra, Ovidiu Bădina, Matei Socor, Mihai Pop, Silviu Iosifescu, Mihai Novicov, Mendelsohn, Horia Deleanu, Jules Cazaban, Tiberiu Olah, George Bălan, Sergiu Fărcășan, Vl. Colin, Victor Vântu, Horia Popescu, Dinu Cernescu, Ion Cojar, A. Adania, Gheorghe Dinu, Al. Ciprian, Mihnea Gheorghiu, Mircea Angelescu, A. Amza, Elena Eftimiu, Emanuel Petruț, Ioan Grigorescu, Sașa Pană, C. Florian, Victor Kernbach, Dinu Negreanu, Ionel Cristea, Al. Popovici; pictori, sculptori, graficieni: Florica Cordescu, H. Maxy, Perahim, Iustin Năstase etc.. Alte țări, - Italia – Salvatore Quasimodo (poet); Chile – Pablo Neruda (poet); Spania – Rafael Alberti și Maria Teresa-Leon (poeti); Grecia – Yannis Ritsos (poet și traducător); Turcia – Nazim Hikmet (poet și traducător); SUA – Roman Jakobson (om de știință); Belgia – Bodard (poet academician); Japonia – Yamakava (om de teatru); Sri Lanka – Gunawardena (om de teatru); Argentina – Manuel Serrano Perez (critic și istoric literar); Norvegia – Martin Nag (critic literar); Uruguay – Filipe Novoa (poet); Austria – Hugo Huppert (poet și traducător); Bielorusia – Petrus Brovka (poet); Bulgaria – Hristo Radevski (poet); Cehoslovacia – I. Poničan (poet); China – Cen Bei Cen (dramaturg); Cuba – E. Canizares (istoric literar); Germania – G. Schauman (critic literar); Polonia – E. Chaberski (om de teatru); R.

Moldova - Emilian Bucov (poet); Rusia – Nikolai Tihonov (poet), Isidor Stok (dramaturg), V. Belii (compozitor), M. Petrov (istoric literar), Dmitri Blagoi (istoric literar acad.); Ucraina – Maxim Rîlski (poet).

Între aceștia, adevărat „Doi grei”, m-au marcat: Arghezi, în biroul din casa de la Mărțișor, după interviul luat la o cafea prelungită, m-a convins ca la numele meu de Copil/Copilu – al „Cui?” - mai potrivit cu firea mea de ardelean, Copil-lin(iștit), să adaug „Copillin”, arătând cu degetul spre numelui meu, de pe autograful primit pe două dintre cărțile lui: „Versuri”, 1959,- „Unui coleg întru frumusețe, al cărui nume fraged și pur e Dumitru Copilu, dragostea unui autor”, ss și „Cartea de jucării”, 1958,- „Confratelui Dumitru Copilu, simțită copilărește”, ss, ambele 17 iunie 1960. De atunci producțiile literare le-am semnat cu „Copillin”, dar călăuză mi-a fost și „intuiția” lui Arghezi de a vedea valoarea unei traduceri dincolo de învelișul ei lingvistic (mențione în „TABLETA, Traduceri și traducători”, publicată în „Contemporanul” din 12 mai 1961, deci ca urmare a convorbirii noastre din iunie 1960), adevăr dovedit științific anii trecuți prin acordarea Premiului Nobel pentru „intuiție” ca funcție a creierului.

Yannis Ritsos? („Unul dintre cei mai mari poeți de azi, alături de Kostis Palamas”, cit. Louis Aragon). Am fost desemnat să fiu însoțitorul lui în București și în țară, cu prilejul lansării unui volum de versuri proprii în 1962 și la primul simpozion internațional Eminescu, în 1964, la București. Ca și în cazul lui Arghezi, autograful lui vorbește de la sine: „Poeme”, 1958,- „Stima autorului pentru pasiunea pe care o dovedește în promovarea marilor valori poetice ale lumii, cu deosebită cinste pentru mine”, ss (traducere din greacă).

Grigore Vieru?!!, spune tot într-un autograf și la un telefon: „Liniștea lacrimii”, 2006,- „Fratelui Dumitru Copilu, care prin dragostea și prețuirea sa pentru noi mi-a dat curaj și m-a întărit în preajma unei operații pe cord. Cu dragoste și credință în Izbânda Dreptății Românești” (simpozion, Mogoșoaia, luni 14 ianuarie 2007. Am lăcrimat la vestea că - miercuri - operația a reușit. Ultima întâlnire,- în Chișinău, la pensiunea băiatului, alături de poeții Iulian Filip și Ion Hadârcă, apoi la inimaginabila la propriu „Casa Greierului”, până-n miez de noapte. La ultimul telefon din 7 ianuarie 2009 se scuza, - „Frate Dumitru! Nu pot venia în 15 ianuarie la București. Îi cer iertare lui Bădia Mihai [Eminescu], medicul/soția îmi interzice, cauza?, al doilea infarct”, apoi...pe 15 ianuarie (cine l-a „convins”!?? să plece la drum fără întoarcere), în miez de noapte (de ce atunci?) venind dinspre Cahul, mașina cu care se întorcea acasă a intrat cu fața într-un stâlp uitat într-o intersecție...Aidoma cazului confrăților Doina și Aldea-Teodorovici, aici însă mașina cu care se întorceau

acasă a intrat cu spatele într-un pom. În ambele cazuri, șoferii care conduceau cu „iscusință” au scăpat cu viață, iar cele trei legende ale neamului românesc au fost silite să ajungă la cele înveșnicite cu mormânt de neuitare.

9. P.P. : Nu vreau să ne îmbătăm cu apă rece, de aceea vă întreb: ca eminescolog care a realizat serialul „Eminescu Universalul”, (ultima ediție III publicată în noiembrie 2015, despre traducerea și ecoul operei poetului național în publicații, tipărite și online, editate în 80 de limbi, iar prin programe cu traducere automată în 56 de limbi noi, totalul fiind de 136 de limbi din peste 250 de țări, invitat ca reprezentant al României să prezentați ediția II în Plenul Congresului Mondial al Eminescologilor din 3 septembrie 2015) ar fi trebuit să fiți onorat la o altă scară valorică de statul român. Diploma „Opera omnia” conferită pe 15 ianuarie 2016, cu prilejul lansării cărții Dv., ca „eveniment editorial”, în cadrul „Manifestării de Omagiere Eternul Eminescu”, în sala „Constantin Brâncuși” a Parlamentului României, mie mi se pare o consolare palidă, întrucât „Fundatia spirituală Mihai Eminescu” nu este Guvernul României, nu este Președinția României. Ca să nu mai spun că în documentarele televiziunii naționale din 15 ianuarie 2016 (am dovada filmată) niciuna din personalitățile culturale care au vorbit de ziua lui Eminescu, nu a menționat volumul Dv., ca oglindă a imaginii lui universale. Recunoașterea valorii cărții și a autorului nu a fost compensată nici de distincția „Însemn de recunoștință”, acordată autorului în sala Institutului Cultural Român de către Președintele Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România, în 11 ianuarie 2016, cu prilejul prezentării unor aspecte din carte despre viața de ziarist-om politic a lui Eminescu la „Serata Eminescu Ziaristul”. Ar fi trebuit ca Institutul Cultural Român (prin centrele din alte țări), să vă invite sau să vă prezinte volumul. Nu credeți că ar fi nevoie de o reparație morală în acest caz ?

D.C.-C. : Comunicarea mea la Congres reprezenta o ilustrare documentară a temei, pe care o enunța Președintele la deschiderea lucrărilor în Plen: “Actuala ediție a Congresului are o temă mai puțin abordată în cadrul eminescologiei...fiind aleasă pentru că la ora aceasta suntem angajați în niște procese integraționiste, într-un dialog valoric european și universal, Eminescu fiind printre primii care deja ne angajase în aceste procese în secolul XIX, care a fost un secol de aur pentru mai multe națiuni. Eminescu vedea cultura universală ca un tot întreg. Prin poezia, proza și publicistica sa, Eminescu s-a integrat în această cultură...Dumitru Copilu-Copillin a venit la Congres cu acest volum [este arătat auditoriului], care prezintă informații absolut inedite privind traducerea și ecoul operei în publicații tipărite și online în 79 de limbi din peste 250 de țări...dovada recunoașterii valorii operei

eminesciene ca moment românesc în patrimoniul cultural al omenirii”. În replică, la microfonul de la înalta tribună a congresului, ulterior i se dă cuvântul autorului ca să prezinte motivația: trăirile lui [Eminescu] general-umane transmise în așa fel în ceea ce a scris, încât cine le citește se recunoaște în ele, și de aici interesul și marea lui receptivitate în lume. Acum este unul dintre cei mai accesați scriitori pe plan mondial... Până și «generația cu telefonul la ureche» posibil că îl citește pe Eminescu, - recent am identificat peste trei milioane cinci sute de mii de accesări/citiri/cititori interesați de Eminescu”, afirmă eminescologul Dumitru Copilu-Copillin (apud mass-media). Acad. Mihai Cimpoi a mai constatat, cu prilejul lansării anterioare a cărții „O viață de dascăl...”, - „S-a realizat pe exemplul vieții și activității unui dascăl, om al vremii sale, ridicat prin propriile puteri, datorit muncii și cauzei sale, dezinteresat de răsplată. Asta dovedește îndeplinirea unei munci care nu s-a vrut răsplătită și a fost pusă în slujba cauzei noastre comune, despre care [în privința valorilor noastre naționale, gen Eminescu] noi purtăm acum acest dialog, pe picior de egalitate în dialogul european”.

La două săptămâni după audierea comunicării mele la Congres și după citirea cărții, Acad. Mihai Cimpoi mi-a expediat pe e-mailul personal un Cuvânt înainte, cu sugestia ca opinia lui să fie cunoscută și de cititorii străini, care vor putea citi cartea în limbile țărilor, ai căror reprezentanți au făcut autorului oferta de a fi tradusă (în italiană, turcă, chineză, ucraineană, rusă, anterior engleză-SUA). Apreciind valoarea cărții, Institutul Cultural Român din București asigură finanțarea traducerii și editării ei în baza ofertelor/contractelor care se vor face între 15 aprilie-15 septembrie 2016. Aceasta deschide doar o perspectivă. De ce această ultimă ediție a cărții despre Eminescu în 80 de limbi nu a fost măcar menționată de mass-media, în preajma Zilei de 15 ianuarie 2016? De altfel, nici edițiile anterioare. Eminescu încă se află în conul de umbră al dilemiștilor, care dacă nu ești ca ei, deocamdată încă ești sortit tăcerii... Presupun că situația se datorează și faptului că apariția acestei ultime ediții este recentă (noiembrie 2015, în contextul unui anonimat, la marginea unor grupuri de influență, de asemenea editura care o publică, pe banii autorului, mulțumindu-se cu aureola locală a autorilor, nu se ocupă și de difuzarea cărților editate în rețeaua de librării din București și din țară și nici nu organizează lansări de rezonanță națională. Mai adaug faptul că autorul ca persoană fizică neavând dreptul să o plaseze în librării și-a eliberat brațul cu exemplarele disponibile pe moment abia în de Ziua lui Eminescu, la personalități și cunoștințe, prezenți dimineața în Aula Academiei Române și după masa în sala Parlamentului României, oferind-o în dar cu

dedicație, ca „rod al strădaniilor de peste cinci decenii, cu prilejul împlinirii vârstei de 85 de preprimăveri”... Surpriza mi-a făcut-o însă „destinul”, - în chiar dimineața Zilei de 15 ianuarie, volumul a apărut pe internet, deci porumbelul de pe copertă și-a luat zborul pentru a purta pe cresta Google mesajul eminescian pe toate meridianele globului... Mă înțelegeți, de acum soarta cărții, indiferent de conjunctură, o va decide doar Timpul, supremul judecător. La nedumerirea Dv., - „Ar fi trebuit ca Institutul Cultural Român (prin centrele din lume), să vă invite sau să vă prezinte volumul”, am și răspunsul: „ICR apreciază valoarea cărții despre Eminescu în 80 de limbi, de aceea asigură finanțarea traducerii și editării ei în alte țări, funcție de ofertele pe care le va primi între 15 aprilie -15 septembrie 2016. ICR lansează și promovează în țară numai publicațiile apărute în editura proprie. Dacă va apare în alte țări, editurile de acolo vor asigura promovarea ei publică, odată cu difuzarea în rețeaua de librării”. Deocamdată, mi-au întins mâinile purtate de gândul ce bun autorii prefeței și postfeței, de asemenea unii confrăți de breaslă cu care conviețuiesc în paginile publicației „Litere” a Societății Scriitorilor Târgovișteni, în care apare de câțiva ani volumul pe frânturi la rubrica permanentă „Eminesciana”, în schimb publicații și RTV, instituții și personalități din Republica Moldova mă întâmpină – virtual și real – ca pe un mesager al lui Eminescu, unde acesta este considerat patronul spiritual al lor ca și al întregului neam românesc.

10. P.P. : În finalul decalogului nostru, care va apărea pe 17 februarie 2016, când împliniți 85 de primăveri (așa cum „șoptește” și vremea de-afară, însoțită...), vă rog să transmiteți un mesaj poporului român, ale cărui limbă și cultură le-ați slujit și promovat mai mult de o jumătate de secol, reper fiind aici o cugetare de-a dvs. (din 17 februarie 2001, - „o bornă de trecere la un nou veac și secol”), puternică și perenă, care ne bântuie pe mulți dintre noi într-o anumită perioadă a vieții: „La acest prag de vârstă vine și vremea reflecțiilor: Cum a fost? Ce am făcut? Cu ce preț s-a dobândit ceea ce am realizat? Urma lăsată e un semn c-am izbutit, cât de cât, să rămână ceva în urma mea: copii, o casă, un pom sădit, sau cum spunea Cineva [Arghezi], urmașilor săi, măcar «un nume pe-o filă de carte»”? pe-o filă de carte ?...

D.C.-C. : „Cartea” mea - sau toate la un loc, dar înțelese ca simbol al rodului strădaniilor mele de viață trăită ca om al vremii sale - este o invitație la cunoaștere și reflecție, în vederea preluării și adaptării înțeleșurilor ei la preocupările proprii fiecăruia, mai ales ale tuturor aceloră dintre poporeni de pe plaiurile românești care cred că în viață au O MENIRE, aceea de a lăsa ceva folositor în urma lor pentru OMENIRE.

Un neica - nimeni printre genii

Florea TURIAC

Florea TURIAC

...Curând, în sala dezmoțită din pustietate de gloata de scriitori, am fost anunțat de către președinte că urmez să mă produc eu. Am tras puternic aer în piept cât să-mi țină plămânii în stare de funcționare pe toată perioada cât voi citi cele zece poezii, trebuind să-mi aleg un fel de intonație specială care să împace întreg auditoriu, acesta fiind cel mai greu lucru de realizat deoarece fiecare ins are pretenția să fie gădilat la ureche așa cum își dorește el și numai el. (Mi s-a întâmplat să fiu aspru muștruluit de cineva căruia nu i-a plăcut cum am abordat tonul când, tot la fel, citeam niște poezii la emisiunea televizată „Lecturi publice”). Deci trebuie să fii pe plac lui, restul nu contează. Au trecut cele aproape douăzeci de minute și încheindu-mi rolul am oftat îndelung, ușurat, mai ales că tot spectacolul s-a desfășurat într-o liniște deplină, liniște de mormânt,

liniște care de fapt anunța uraganul ce urma să vină...

Hienele erau adâncite în pădurea gândurilor lor care țeseau cuvintele întru întimpinarea operei declamate care numai operă nu s-a dovedit a fi, căci deodată au sărit din haită pe rând arătându-și și înfigându-și colții în versurile mele devorându-le și desființându-le fiecare după conștiința, voia și puterea ei. Eu însumi simțeam cum sunt împins, îmbrâncit, lovit prin toate părțile esențiale, făcut harcea-parcea și golit de toată esența primară cu care m-a înzestrat Cel de Sus.

Primul vorbitor m-a criticat, raportând militărește camarazilor, că poeziile sunt vetuste, ca sunt scrise în dulcele stil clasic care este deja perimat; eu, alinându-mi durerea înfiptă-n partea stângă cu expresia: „Și tu, Brutus?”...

Un altul, care duce în cârcă povara tuturor talentelor, fiind prozator, poet, dramaturg, critic literar, jurnalist, pictor, sculptor ș.a.m.d. care, tot la acest moment, a lansat o carte de critică literară masivă în care și cărților mele le-a consacrat un spațiu de cincisprezece pagini (enorm de mult!), tratați fiind peste 80 de scriitori care au avut sau au în comun spațiul dâmbovițean, pregătit temeinic mă lovește direct în moalele capului. Proptit puternic în spinarea-i deșirată îmi atrage atenția direct, concis și educativ: „nu cumva să te împingă inerția să publici aceste poezii în volum!”,

poezii care nu mai erau ale mele, după spusele bardului, ci ale lui Eminescu, Arghezi, Păunescu, Dinescu, Labiș, Goga și încă atâți poeți la număr că nici nu-i mai țin minte; despuindu-le fățiș de tot conținutul original benefic sufletului, aruncându-le cu toată ușurința în coșul desconsiderării totale.

Un alt confrate, cu dragoste, îmi atrage atenția că versul este prea lung și le este greu copiilor să-l înțeleagă, greu fiindu-i mai ales copilului său...

Doar unul singur a spus răspicat că-i plac poeziile mele, de aceea m-a și inclus într-unul din volumele sale de critică literară, volum deja apărut.

Vreau să amintesc și de cineva care s-a exprimat amar de succint cum că la un pahar de vin i-am spus personal: „Așa scriu eu!”

Ultimul vorbitor, liderul, s-a legat de o parodie spunând că nu e o parodie (căreia, e adevărat, îi lipsea efectul comic), deoarece nu conține și versuri din poezia parodiată, îndulcindu-mi totuși atmosfera sufletului prin a-mi lăuda două cărți.

În concluzie, talent ioc, poezie așijderea; totul e lichid, placid, dar mai ales insipid. Și „restul tăcere” hamletiană...

Am răbdător toate câte mi-au fost puse în cârcă cu stoicism, dar nu mi-am putut înfrâna și firea rebelă și neliniștită, și cu glasul tăiat și sugrumat la decibeli le-am spus:

„Vă găsiți într-o contradicție!” (ați înțeles probabil „forma” dar nicidecum nu ați înțeles și „fondul”), mai ales că aceste poezii, în afară de două, au fost publicate în două reviste literare de prestigiu (și le-am exemplificat revistele), poezii girate de un distins și erudit critic literar, acum colaborator la o mare revistă literară a Uniunii Scriitorilor din România, care apare în Capitală; critic care scrie trei pagini laudativ iar în ultima frază scurt și concis este în stare să te desființeze ca scriitor. Astfel, poeziile mele au trecut prin furcile lui caudine. Ce vor fi înțeles confrății din această explicație, nu-mi dau câtuși de puțin seama, cum nici nu-mi pasă.

Tot timpul cât am fost supus supliciului nu am simțit că vorbitorii au fost cuplați adevărului critic, ci din contră... Au avut o plăcere diabolică să atace pe toate flancurile, indiferent cum foloseau armele, important era să curgă sânge – în ei clocotind doar sângele perfidiei și

judecății nedrepte. Însăși ideea lor de critică a fost nedreaptă și tendențioasă. De ce? Competiția primează și prin orice fel de mijloace caută să te înlăture din frunte, scoțându-te din rând fără drept de apel.

Bravos atitudine!

În acele clipe am trăit istoria „ridicării și căderii” mele, ridicare ce se întinde pe zeci și zeci de ani, și căderea care își atinsese scopul doar în câteva minute. Era reprezentarea dezastrului total. Umilit până în ultima fibră, oricât aș fi căutat, știam că nu mai exista niciun sprijin care să-mi vină în ajutor în acele clipe de deznădejde. Pierdusem o luptă – nu, însă, și războiul. Volumul care va apărea în curând, fiți siguri că va conține și aceste relicve, fără valoare în accepțiunea unora.

Iartă-mă, poezia mea, dacă n-am fost vrednic să te apăr! Ridică-te tu și apără-te singură, pentru viitor, căci te-am înzestrat cu soldați de

metaforă cât am putut de bine. Eu voi fi îngropat în uitare dar tu vei străluci, poate, peste timpuri și detractorii (prietenii) mei își vor aduce aminte de aceste clipe, iar eu voi fi mereu alături de ei cu inima mea iertătoare. Am suferit atunci și încă voi suferi, eu, transformatul trăirii în „Suferințele bătrânului Werther”.

Acum proaspăt spălat din abundență, pe dinăuntru și pe dinafară cu ploaia criticii de genii literarii de la Potop încoace, mă gândesc să mă retrag binișor și liniștit în raiul meu singuratic, fremătând de maci și îngeri, traversat de râuri de miere, printre care am să-mi spânzur cândva tăcerea cu speranța că în timp lucrurile vor lua o altă întorsură intrând pe fâgașul de drept al puterii cuvântului adevărat și pur în conținut. Închei spunând „un neica - nimeni nu are ce căuta printre genii!”

Vilia BANȚA

LANSARE DE CARTE

Vilia Banța

Într-unul dintre cele mai propice locuri, pentru astfel de acțiuni, Librăria Mihai Eminescu din București, prin bunăvoința directorului, Doamna Geta Vodislav, pe data de 24 mai 2016 a avut loc lansarea cărții de poezie „Depart de Sangri La” autor poeta Vilia Banța, cartea fiind scoasă la editura „Bibliotheca” din Târgoviște.

Au fost de față, ca invitați de onoare, scriitorii Eliza Roha (moderator), Mihai Antonescu, Ion C. Ștefan, Marian Dumitru, Ion Iancu Vale, actrița Doina Ghițescu și artistul plastic Emil Sicoi. Au fost de asemenea prezenți, din partea editurii târgoviștene, și scriitorii Dan Gîju, Corin Bianu și Nicolae Ionel.

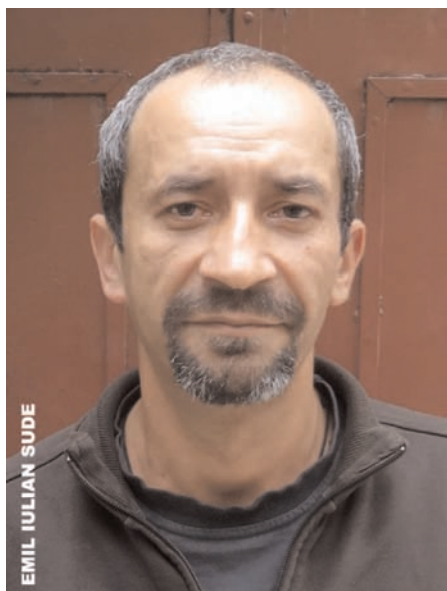
Într-o atmosferă de maximă încărcătură lirică s-a recitat și s-a discutat despre poezia adevărată a Viliei Banța, din sala plină de scriitori bucureșteni, luând cuvântul și Mihaela Cazimirovici, Vintilă Anastasescu, Constantin Mironescu, Maria Niculescu și Alexandru Ciocioi.

Una peste alta a fost frumos. Ave Vilia Banța!

I.I.V.

POEME TIMIDE

Emil Iulian SUDE

În spatele pseudonimului se ascunde ori teama de realitate ori teama de fantezie. E ca atunci când a iubii mai are un i de la infinit. A te ascunde cu speranța de a fi nevăzut de ceilalți ca un cel mai cel care vrea să îi cunoască pe toți cu temerea de a fi cunoscut. E ca și cum eul gonflabil are petice. Numele tău dăruit e fericirea neactivată. În spatele măștii și diavolul e mai frumos. Numele de împrumut e confortul celui slab. Câți dintre noi nu am visat un vis mai mare pe care să-l putem duce. Un fir de iarbă să fie strigat pom. În spatele numelui de împrumut nici iarbă nici pomi nu cresc. Identitatea este acceptarea ierbii de a fi chemată iarbă pomului de a fi chemat pom. Azi mă identific cu tine iarbă pom. Azi sunt cel care

vreau să fiu dintotdeauna. De numele meu nu mă tem mă tem atunci când sunt strigat cu numele meu. De numele meu nu mă tem mă tem de numele tău.

Asemănarea dintre viața reală și viața ficțională este aceea că personajul asimilat de tine are altă viață trăită de altcineva care este viața ta. Să te vezi în aceleași ipostaze. Nici chiar imaginația să nu te schimbe. În poveștile de dragoste să vrei să fii albă ca zăpada dintr-un mutulică e ca și cum nicio sincronicitate nu este o întâmplare neobișnuită. Sinele cel vast are numai o singură poveste împărțită în semnificații. O singură poveste este sinele cel vast. În fiecare poveste asemănările au diferențele lor și ea nu va tinde niciodată către zero. Amortizare suspendare a planurilor. O carte de noptieră de la care aștepti să se schimbe peste noapte finalul. Sinele cel vast se schimbă în funcție de croiala personajului care croiește din sinele cel vast. E ca și cum l-ai actualiza pe mutulică în alba ca zăpada. De ce nu. Transferul dintre realitate și ficțiune e egal cu numărul celor care mai cred în povești. În lumile albe și negre sunt oameni în culori. În marile povești de dragoste și mutulică e albă ca zăpada.

Povestea e o fantasmă reală în care sinele cel vast își actualizează stările.

Top of Form

Îmi vine să strig ceva. Însă atâtea gânduri în devălmășie mă aiurează. să spun cuiva ceva atâtea gânduri mă aiurează. De parcă aici aș fi acolo aș fi. Câte un pic din nefericirile toate acum se perindă. Și se preschimbă în ceva ca o micuță fericire. Gânduri voi gânduri brute nealterate de gândirile toate. O aiurea aiurare ce trece dar nu se disipează. Să te pierzi în propriile gânduri între extatic și tristețe. Între nu știu ce și nu știu cum. Între prezență și absență. Să te destăinui gândurilor tale singurele care te ascultă și nu te întreabă de unde au venit. singurele care te fură de aici. Într-un spațiu rotitor în balans. Și numai unul dintre gânduri să fie gândul central. Să cauți apoi primul gând care te-a purtat a aiurare și să nu ți-l mai amintești decât pe acela cu care te gândeai la un pom și ultimul gând este că stă să plouă. De unde conversa pomului cu ploaia. Între timp am iubit am urât am scris.

CRONICĂ DE CARTE – GAVRIL MOISA: „ARHIPELAGUL IUBIRII”

Al. Florin ȚENE

Poet cu o sensibilitate deosebită, care și-a încercat talentul pe o claviatură policromă, de la poezia iubirii, religioasă și până la stihurile pentru copii, fiind un epigramist cu simțul umorului inteligent, scriind fabule, monografii, reportaje jurnalistice etc, Gavril Moisa vine în întâmpinarea cititorilor cu un nou volum de poezii, intitulat simptomatic „Arhipelagul iubirii”, apărut la Editura „Ecou Transilvan”, 2015. Volum care radiografiază starea patologică a poeziei autorului ajunsă la stadiul acut al sentimentelor, proces afectiv ce tangențiază treapta superioară a percepției...

Încă din titlu, poetul fixează în spațiul virtual, acest sentiment uman, exprimat cu acuratețe în poezia sa, care este „rouă pe buza de foc a gliei, sâmbure ce rodește veșniciei”, așa cum subliniază Persida Rugu. Este vorba de arhipelagul spiritual, format din mai multe insule ale

iubirii în oceanul societății. În acest context iubirea poate fi față de femeia iubită, una sau mai multe, iubirea de aproapele, de părinți, de glie, de țară, de un simbol etc. Ex: „Îți mai aduci aminte de o vară/ Când sângele fierbinte-l simțeam o povară?/ Noi încolțeam amândoi în săruturi./ Prin lanuri de maci, pierduți ca doi fluturi” (Au înflorit, iubito, macii).

Structurat în trei cicluri: „Sub clopotul iubirii”, „Inscripție pe inimă” și „Poeme în oglindă – parodii”, volumul conturează în miezul iubirii „legea” acestui univers ce creează în jurul unei perechi un caracter regulat care intervine într-un fenomen, exprimând esența lui, adică a firii.

Există în poezia lui Gavril Moisa o profunzime a orizontului în care ontologic vorbind, descoperim o strânsă legătură între ceea ce este creat ca artă și trăire ca realitate: „Colinzile ning peste mine./ Măncing la brâu c-un curcubeu/ Îmi umplu trupul de lumină/ Cu pace de la Dumnezeu” (În ajunul Crăciunului). Aici sufletul poetului vibrează la întâlnirea cu Creatorul prin intermediul colindelor, dând frâu liber imaginației prin hiperbolism și metafizic, având a revela senzații inedite cu ajutorul unui dialect liric personal. Un rol important în acest context îl are ușurința de a versifica care dă o muzicalitate versurilor.

Aproape întreaga carte este dedicată cu generozitate femeii, jumătate mitologică a bărbatului, ce întruhipează mama, soția sau

iubita. Sentimentele sunt atât de profunde încât cuvintele vibrează precum coardele harfei sub degetele unui înger coborât „Din câte-am adunat sub stele”, fiindcă lacrima fiului pentru mama sa simte că aceasta, dincolo de metafizic, miroase „a tei și a pământ,/ Cununa gândurilor mele.” (Pentru o lacrimă, mama).

Poetul își face, cu responsabilitatea lirică a inimii, o radiografie sinceră a sufletului, unde descoperă armonia dintre duhuri „În baza unui acord nesemnă, / Dintre suflet / Și trupul stăpânit de păcat.” (Pe străzile sufletului meu), ajungând la un fel de eclectism al sfinților și al stelelor, cultivând, în alte poezii, mesajul patriotic, ca „Lecție de prietenie”: „Prieten, de orișunde vii./ De țara mea e bine ca să știi/ Că de la prima sa îngemănare/ Prietenii-și primește, cu pâine și cu sare”. Gavril Moisa vine cu intuiția „cântecului”, care este întâia schiță a unei specii pe care el o ilustrează făcând din aceasta un amestec de rugăciune și litanie pe muzica interioară a versurilor clasice, prin care încearcă să explice sensul inefabil al iubirii: „Este ecoul viu al sufletului zeu/ Încrederea și frica de iad și Dumnezeu.” (...) Adesea nebunie, o stare de mister/ Un șarpe care mușcă și din pământ și cer.” (Iubirea).

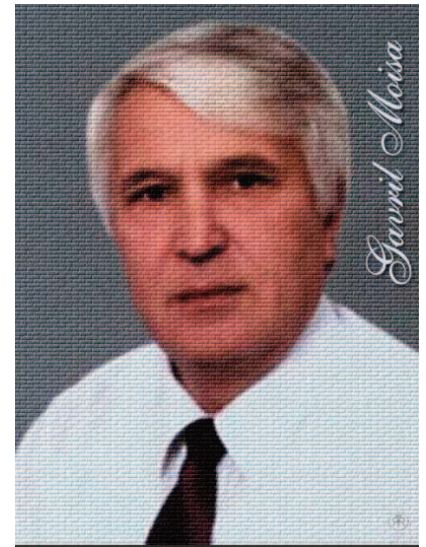
Gavril Moisa este un sentimental, frisonat uneori de un romantism optimist, chiar și atunci când scrie poezie cu nuanțe conceptuale și filozofice, scoțând un efect dintr-un sens cu tendință

cifrică, inteligibilă în trepte, dezvoltând intelectualicește aluzia, mai ales în parodiile din ultima parte a cărții, dar efectul descoperindu-l, mai ales, în poeziile romantice, ce face să crească efectul liric inițial. Poetul are o înclinație barocă în a dezvolta, cu contraforți vizibili de inițiați, schița lumilor lui de vis: „Noaptea se-nghesuie pe vale,/ Pârâul e o simfonie/ Ce-mi intră-n inimă agale,/ La fel precum o muză vie” (La Băișoara).

Există în această poezie o adâncime a orizontului ontologic, exemplificând trăirile cu spiritualismul și extazul, creând o coloratură omogenă între ceea ce

este creat și trăit, încât poetul reușește să întruchipeze o dragoste universală cu răsunet filozofic, desprins din cazul particular și din sentimente incommunicabile. Iubirea poetului, față de aproapele său, față de spațiul în care trăiește și de universal limbii în care s-a născut, al pasiunii în sensul teologic, toate izvorăsc din expresia culturală; universalitatea iubirii unui eu exponențial crește datorită trăirilor poetului, catalizate de inteligibilitatea exemplelor culturale.

Parodiile după Blaga, Radu Stancu și alți poeți, ne descoperă în Gavril Moisa un bun mânuitor al științei versificației, care nu afirmă

un versificator, dar confirmă echilibrul și maturitatea unui poet.

George Ioan CANACHE

A lui Dârloagă e de la noi din sat
locuia mai la marginea lui
printre scaieți și pădădie.
Fără gard, de fiecare dată când
dădea
de rostul banilor vara îl ridica,
și-l dăra iarna, îl pune pe
foc
să se încălzească.
Toate astea până într-o zi
când Gheorghe a spus
că se-nsoară.
Atunci, toți cei buni de sfat,
au venit și-au zis:
- Ai bani mă?
- Nu, le răspunse el blajin.
- Păi, atunci fă-o! dar,
mai restrânsă spuse unul.
- Ah, nu, așa ca un botez, zise
altul
- Bă eu zic să o faci ca un tăiat
de moț,

Se băgă în vorbă, cel cu șapca
într-o parte.

- Să o faci mai bine ca o logodnă!
interveni a lu' Zdrenghi ce fuma
trabuc.

- Să, să, să o faci ca o petrecere,
așa să ne îmbătăm toți ca porcii!
cu dosul cămășii ce era peste
pantaloni

se șterse la gură, a lu' Șuțu.

- Ascultă la mine: ești sărac și
noi știm,

să faci un mic chef:
câțiva mici, câteva ciuperci,
puțină pâine,

băutură și noi, îi spuse Nae
clipind șiret din ochiul drept,
blegit.

- Gheo, Gheorghe eu am trecut
prin asta: mama a insistat să o
iau,

tot ea mi-a spus după nuntă:

- Te-ai păcălit maică!

- Fă-o mă ca p-o pomană

să fie nuntașii bucuroși

că nu ți-au dat nimic.

- Bă, ia taceți mă, se gușui el,

am să fac nuntă mă, cu lăutari

dârla, dârla-n bățatură,

toți din sat când or auzi să

spună:

- Ce s-aude?

- Iaca-i nuntă la a lu' Dârloagă.

Sfaturi de nuntă

George Ioan CANACHE

Toți s-au mirat,

dar, nu pentru nunta lui

ci pentru că ei nu-l știau

Om și doar dârloagă.

S-a ținut de cuvânt

și pentru că:

săracia era la ea acasă

în curtea lui, el a plătit doar

lăutarii

invitaților spunându-le:

dar de nuntă fiecare să aducă

o ulcică de vin pe care

să o verse în butoiul din curte,

iar mâncarea să o pună

într-o ladă de lemn alături.

A lu Vântu zis, „Unghie-n gât”

s-a gândit că la atâta vin nu se va

cunoaște o ulcică de apă,

iar la atâta mâncare două pietre

puse-n sacoșă, nici atât.

Pe mesele lungi cu bănci făcute

din scânduri groase

trona în căni de lut, apă limpede

de izvor,

Alături pe ștergare,

albe pietre din gărlă,

toți gândiseră la fel:

Doar atunci

au văzut că el era om

ci nu sfânt

să transforme apa în vin

și piatra-n mâncare.

(POEME)

Florica CEAPOIU

Popas în lumină

*Pe-un spic de speranță se leagănă gândul
Să vindece rana durută-n destin;
Popasu-n lumină, fiorul divin,
Din scutecul vremii aieva smulgându-l.*

*Schimbarea la față îi rupe veșmântul,
Aflarea de sine e lavă-n eter,
Iubirea-i sporește rotirea-n mister,
Iar jocu-ntâmplării îi crește avântul.*

*Nu vrea să-nțeleagă – noroc e sau fală?
Dorința de zburciun pe țărmul pustiu,
Din spațiul de veghe, din clocotul viu,
În ora supremă și-n clipa astrală.*

Prea mult...

*Prea mult îmi place, Doamne, să privesc
Întinderile, zarea-ndepărtată
Și aurul din toamnă, părintesc,
Ce leagănă o frunză-n pom uitată.*

*Prea mult îmi plece-n zori să hoinăresc
Pe culmea unui deal sau peste munte,
Acolo-n cimitirul strămoșesc
Să-mi limpezesc îngândurata-mi frunte.*

*Prea mult îmi place să mă ogîndesc
În albăstrimea râului din vale;
Să mă îngân, în graiul românesc,
C-o lacrimă ce-n doină se prăvale.*

În vârtejul faptelor

*Prea mult îmi place liber să trăiesc,
De-al lumii ochi ascunsă-n crângul verde,
În simfonia-naltului ceres
Și-n goana gândului ce vârsta-și pierde.*

*Oamenii-n vârtejul faptelor se-njugă –
Sub poveri și cazne, gândul le e rugă.*

*Raiul și pustia le promit tranșante
Toamne-mbelșugate, muzici în andante.*

*Șapte soli de viață vindecă-n altare
Tremurul din inimi, pleoapa-n lacrimare.*

*Îngerul iubirii neafînd vreo vină
Toamnă în potire boabe de lumină.*

*Păsărea cu pomul odîfnesc în stanțe
Logodite-n doruri fără de speranțe.*

În familie

*Omul și femeia de pe-a vieții cruce
Faguri de lumină pruncilor le-ar duce,
Strămutând de-a sila în ogradă-o stea
Numai prin săruturi dacă s-ar putea.*

*Nesțiind de-i seară ori de-i dimineață,
Se destramă-n fumuri, se adună-n ceață
Și strivind o scoică fără înțeles,
Duc pietriș la moară, muntele la șes.*

*Îmbrăcați în doruri, lacrimă sau vină,
Ziua îi robește, noaptea îi alină,
Dar, prin ei, alesul înger din altar
Potcovește timpul cu al slovei har.*

Pe-altarul vieții

*Adapă-mă din palma ta fierbinte,
Topind ghețarul ce curgea-ntre noi!
Peceți rupând din trup și din cuvinte,
Vom poposi pe creste amândoi.*

*Sărută-mă cu foc și-nflăcărare –
Pe-altarul vieții, rugul să-l aprind!
Tu, aură ivită din ardoare,
Cu mintea, cum voi ști să te cuprind?*

*Strivește-mă sub caldă-mbrățișare –
Vreau: pruncul meu să aibă ochii-ți verzi –
Și nu uita, în astă clipă mare,
Cu șoapte dulci tăcerea să-mi dezmierzi!*

*Iubindu-ne, vom reclădi o lume
Din așchii de durere și alint,
Iar greul răstignit pe-un negru nume
L-om înfrunța chiar de va fi să mint.*

O rază de soare

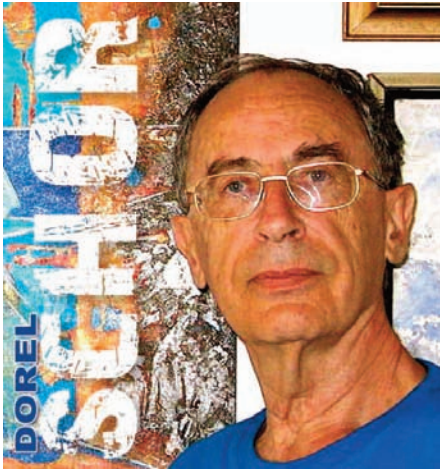
*O rază de soare cutremură gândul
Și plânge țărâna aprinsă de dor,
Ar vrea să-nțeleagă tot sensul de zbor,
Altarul luminii pe creste durându-l.*

*Îmbracă natura în mugure crud,
În nimf și în miezul culorii o scaldă;
Prin taina-nvierii, prin inima-i caldă,
Ecouri din muzica Terrei se-aud.*

*Din alba-i splendoare coboară atomul,
Cu aripi de înger și trup din eteruri;
Purtându-și urzită o mantie-n ceruri,
Sub steaua durerii se clatină omul.*

SCHIȚE UMORISTICE - SCRISORI EUROPENE

Dorel SCHOR

SCRISOAREA ÎNTÂIA

Dragă și liebe Suzana,

Observi probabil că ți-am scris „liebe”, ca semn că m-am și acomodat cu locul și simt că parcă m-am născut aici, departe de gălăgia și căldură și agitația permanentă de la noi. Aici e liniște, munții sunt formidabili, iarba e verde și deasă, mirosul de brad mă înnebunește, peste tot văd vaci grase, se aud numai clopote de biserică, guten tag, fragi cu smântână, șuncă originală, ce să-ți mai scriu, e o destindere și o pace permanentă și totul e atât de grozav, că merită un friuștiuc cu chifle și lapte cald un milion de euro sau franci elvețieni. Ca să nu mai vorbim de curățenie și ordine și disciplina și civilizație și nivel de trăi și respect reciproc, așa că te sărut cu toată dragostea care o știi tu,

Jonathan (Hansi)

SCRISOAREA A DOUA

Dragă și scumpă Suzana,

A trecut o săptămână de când mă aflu aici și am un noroc ieșit din

comun pentru că deocamdată nimic nu s-a schimbat și vremea tine cu mine, e aceeași liniște nemaipomenită în jur, mirosul de brad și de iarbă continuă, de parcă ar exista un spray special care le parfumează atmosfera, clopotele și vacile sunt la fel, ce să-ți mai scriu, nu-i rău de loc, munții sunt tot așa de formidabili, sezonul de fragi continuă, acum au ieșit și murele, am învățat în afară de de guten tag să spun și gute naht, oamenii nu sunt aici prea vorbăreți, dar în schimb nu poți avea pretenții, toți sunt civilizați, se respectă reciproc, fiecare la locul lui și la casa lui, curați și ordonați, în rest toate bune și preda complimente la vecini și la rude și la prieteni și la cine întreabă de mine și pe tine te sărut și să fii sănătoasă, al tău,

Ionatan (Hans)

SCRISOAREA A TREIA

Scumpa mea, Suzica dragă,

Adevărul este că nu știu ce noutăți să-ți scriu, după două săptămâni. Vremea e bună, nu plouă, nu-i rece, e indiferență. Munții în regulă, iarba multă, cred că m-am și îngrășat puțin de la smântâna lor, de la chifle și chiar de la bere, că am început să beau câte o halbă, două, nu de altă, dar ce să fac? Să mă uit la vaci? La clopotul din turla? Nu-i rău aici, că au iarba și fragi și mure, șuncă și celelalte, dar zău dacă înțeleg cum pot oamenii ăștia să trăiască toată viața cu liniște, munți și iarba... Aș da nu știu cât să am aici un falafel din suk, puțină gălăgie după masa de prânz, ceva acțiune... Liniștea și curățenia

asta mă enervează, poți să faci un sindrom nervos cu ordinea lor patologică, până și florile sunt aici aliniat, una nu mișcă în front. Salută, te rog, pe rudele noastre, pe vecini, absolut pe toți, chiar și pe măgarul ăla de la etajul patru cu care nu vorbesc și preda complimente funcționarei de la bancă și tipului de la zarzavaturi, precum și unuia Iosef, șofer pe autobuzul trei, cu care plecăm noi în centru. Pe tine te sărut și să ne vedem cât de curând ofviderzein,

Ionatan (Ioni)

SCRISOAREA A PATRA

Suzi dragă,

Îți scriu pentru că ți-am promis că o să-ți scriu o dată pe săptămână și nu vreau să spună mama ta că nu m-am ținut de cuvânt, cu toate că acum eu mi-am aranjat un bilet de avion și o să ajung acasă mai devreme decât crezi. Simt că înnebunesc dacă mai văd iarba și șuncă, smântâna și ordine și disciplină, munți și liniște, respect reciproc și vaci bălțate. Te sărut zgomotos, cu căldură și agitație și să fiu al naibii dacă mai am nevoie de liniștea și de civilizația lor, cel puțin până anul viitor, că la ăștia nu sună telefonul nici măcar din greșeală, gutentag și gutenacht, dar între astea nici o conversație, se uită că prin sticla la tine, ce-i drept civilizat și coordonat, dar nu e pentru mine. Așa că mă simt mult mai bine după cura asta de sănătate și te sărut cu cele mai elegante sentimente,

Eu.

Despre bătrânețe - întrebări, neliniști, bucurii

Andrei PLEȘU

*La Alba Iulia, în deschiderea Festivalului **Dilema veche**, Andrei Pleșu a vorbit cu mult umor și cu eleganță despre bătrânețe. La conferință au participat oameni de toate vîrstele, însă cu toții au părăsit sala simțindu-ne parcă mai tineri, mai optimiști. Redăm în continuare fragmentele cele mai semnificative.*

E o coincidență fericită că vorbim azi despre bătrânețe, nu numai pentru că suntem într-o cetate veche, dar și pentru că, tocmai astăzi, domnul profesor Neagu Djuvara împlinește 97 de ani. Prezența lui, vârsta lui, tipul lui de vitalitate sunt în sine un mesaj încurajator despre bătrânețe. De altfel, nu mai vorbim astăzi despre o categorie minoritară. Acum 100 de ani nu erau atât de mulți bătrâni, speranța de viață era mai mică și populația lumii nu avea un procent semnificativ de bătrâni. S-au făcut unele statistici. În 1950, în Franța, erau aproximativ 200 de centenari; în 1990, erau 4000; se preconizează că în 2050 vor fi 150.000 de centenari. Trebuie să vă spun, chiar dacă asta pe unii o să-i indispuină, că de obicei, în acest număr în creștere de bătrâni, majoritatea o constituie doamnele. Sunt de patru ori mai multe centenare decât centenari. Se cercetează încă de unde vine această diferență, dar ea pare un fapt atestat: femeile îmbătrânesc mai consecvent și mai

durabil decât unii bărbați. Pe de altă parte, trebuie să ne obișnuim cu gândul că bătrânețea e inevitabilă, că din clipa în care ne naștem începem să acumulăm procente de bătrânețe. Există un portret sinistru și un portret euforic al bătrâneții. În istoria culturii europene, există oameni care spun că bătrânețea este minunată și, câtă vreme nu te doare nimic, ei sunt convingători. Mi-

Andrei PLEȘU

aduc aminte că am întâlnit astfel de oameni printre cei care au contat în formația mea. Unul a fost domnul Alexandru Paleologu, care îmi spunea că nu e nimic mai frumos pe lume decât să fii bătrân, că bătrânețea are avantaje uriașe. Unul e șansa de a fi bunic, pentru că atunci când ești tată, ai o relație tensionată cu copiii tăi, îi urmărești, îi pedepsești, îi promovezi, ești îngrijorat, te ocupi, însă când ești bunic, iubirea ta este gratuită, nu mai vrei nimic de la ei, îi lași în pace, iar ei, datorită acestui fapt,

tind să te iubească foarte mult. Dar – spunea domnul Paleologu – mai este un avantaj: când te plictisești într-o societate, când un program ți se pare prea încărcat, poți să faci pe senilul și imediat ești scuzat. Poți să spui prostii, nu te judecă nimeni, poți să te pătezi pe cravată, nu se supără nimeni, capeți libertăți pe care nu le aveai înainte. Un altul care mi-a vorbit euforic despre bătrânețe a fost domnul Constantin Noica – el a ținut și o conferință despre bătrânețe. Spunea că bătrânețea e o eliberare formidabilă în vederea creativității. Spunea că scapi de o mulțime de griji organice; de pildă, scapi de dinți; 32 de dinți – 32 de dușmani, când ai scăpat de ei, te poți ocupa liniștit de filozofie. Cât privește creativitatea, avea la îndemână o sumedenie de exemple: mari creatori de cultură și de artă care au fost explozivii în faza finală sau și în faza finală a vieții lor. Tizian – care a murit de ciumă, nu de altceva – a pictat dezlănțuit după 70 de ani, până când a murit. Picasso a fost mai activ ca niciodată după 80 de ani. Iar exemplele se pot înmulți. Nu trebuie, așadar, să disperăm dacă avansăm în vîrstă; dacă ne pierdem productivitatea, altele sunt, de obicei, motivele – nu vârsta. (...) În Roma antică exista un slogan care spunea așa: „Sexagenarios da ponte!” adică „Cei de 60 de ani să fie aruncați de pe pod!” Ideea aceasta s-a menținut în istoria europeană până târziu. În secolul trecut, la Paris, în 1968,

când tineretul a ieșit pe stradă să protesteze împotriva establishment-ului, una dintre lozinci era: „Nu aveți încredere în cei care au peste 30 de ani!“ „Exigențele“ crescuseră, carevasăzică, foarte mult. Sigur că bătrânețea e și un cumul de suferințe și că, uneori, a fost prețuită într-un mod echivoc. În Evul Mediu, exista obiceiul conform căruia cel care omora un om trebuia să plătească un fel de sumă de răscumpărare a vinei. Și erau sume fixe. Câți bani trebuie să dai dacă ai omorât un bătrân și la ce vârstă, câți dacă omori un copil, un bărbat, o femeie ș.a.m.d. Dacă omorai pe cineva de peste 65 de ani, trebuia să plătești 100 de galbeni. Tot atât se plătea și pentru un copil sub 10 ani. Dacă omorai pe cineva între 15 și 25 de ani, plăteai 150 de galbeni, iar între 20 și 50 de ani – 300 de galbeni; asta era vârsta socotită a fi cea mai utilă. Există, desigur, ideea că bătrânețea este un fel de boală, un fel de infirmitate, ceva care trebuie cumva evitat: un rezultat al existenței răului, al păcatului originar – spun Sfinții Părinți. Dar ce mi se pare mai interesant este că, în general, creștinismul n-are o imagine prea grozavă a bătrâneții. E de așteptat ca în creștinism, bătrânul, înțeleptul să fie un personaj bine prizat. Dar să ne reamintim câteva fapte. În primul rând, Iisus Hristos ne-a învățat o mulțime de lucruri esențiale – cum să acționăm, cum să ne iubim aproapele, cum să ajutăm, cum să ne rugăm, cum să suferim, cum să murim, dar n-a apucat să ne spună cum e cu bătrânețea. Pentru că a murit la 33 de ani, și un Isus bătrân nu intră în panoplia de modele posibile pe care le poți imita. Nu mai spun că și ucenicii lui erau foarte tineri. E uimitor să constăți că Sfântul Ioan Evanghelistul, când a murit Iisus pe cruce, avea 18 ani. Cel mai bătrân

era Sfântul Petru, care avea 32 de ani. În general, Noul Testament vine cu un suflu de juvenilitate, de energie tinerească, care contrabalansează atmosfera patriarhală din Vechiul Testament, unde oamenii importanți sunt oameni care trăiesc sute de ani. Într-unul dintre psalmi – Psalmul 89 – se spune că viața omului este de 70 de ani; dacă e solid, ajunge și la 80, iar dacă are ghinion, trece de 80, pentru că atunci încep problemele. Dimpotrivă, în Noul Testament se spune explicit, în Scrisoarea lui Pavel către Efeseni, că adevărata vârstă a omului este vârsta lui Iisus, cea pe care a atins-o el. Aceasta este vârsta înțelegerii, a cunoașterii, a deplinătății. Deci, apogeul maturității. Pe de altă parte, ce înseamnă să fii bătrân? Când ești bătrân, de fapt? Sfântul Augustin spune că sunt șase vârste și că vârsta bătrâneții e a șasea și e cea mai lungă, între 60 și 120 de ani. E cât toate celelalte la un loc. Isidor din Sevilla spune că tinerețea e până la 50 – ceea ce e foarte încurajator –, maturitatea e până la 70, iar bătrânețea e de la 70 de ani în sus. Cât despre Origen, el spune că bătrânețea nu e o chestiune de vârstă. Și asta e una dintre temele pe care aș vrea să le reținem. Origen spune că, în Scriptură, vârsta nu e cuplată cu ideea de înțelepciune. Nu bătrânii longevivi sunt neapărat cei valorificați drept înțelepți, ci doar cei puțini cărora li se spune, ca în cazul lui Avraam, „cei plini de zile“.

Ca să ilustrez încă o dată ce poziție echivocă are bătrânețea în ambianța creștină, trebuie să amintesc și de faptul că, de pildă, în evangheliile sinoptice, cuvântul „bătrân“ (presbyteros) apare de 25 de ori, și anume, în majoritatea cazurilor, într-un sens mai curând negativ. Bătrânii despre care e vorba în cele trei evanghelii sunt cei care, împreună cu arhieriei și

cărturarii evrei, fac parte din instituția care îl judecă pe Iisus și îl condamnă. Bătrânii sunt purtătorii unei tradiții obosite, anchilozate, dure. Abia în scrierile Sfântului Pavel și în epistolele sobornicești apare ideea de „presbyteros“ ca preot al noii comunități, ca lider al noii orientări religioase. (...) Aș vrea, în partea a doua a conferinței mele, să vorbesc despre un text clasic al comentariilor despre bătrânețe. Și care nu se prea mai citește astăzi, motiv pentru care îmi permit să vi-l reamintesc, cu unele comentarii. E vorba de textul despre bătrânețe al lui Cicero (De senectute) pe care l-a scris când avea 62 de ani. Cicero își începe discursul constatând că, deși toți vrem să ajungem la adânci bătrâneți, cum ajungem acolo, începem să bombănim. Spunem că e oribil să fim bătrâni, deși asta ne-am dorit tot timpul: să trăim cât mai mult. Alții spun că bătrânețea se poate accepta, dar că vine, totuși, prea repede. Ce înseamnă „prea repede“? Vârstele vin când vine sorocul lor și a dori să le modifice ritmul de instalare este o formă de nebunie. Spunem vreodată că tinerețea „a venit prea repede“? Constantin Noica spunea adesea că omul e singura ființă vie care nu se coace niciodată. Care întotdeauna poate să mai facă câțiva pași în plus în formarea de sine. Din punctul acesta de vedere nu există limite, iar problema bătrâneții, a termenelor, a vârstelor ar trebui să ne fie indiferentă. Un filozof grec, Gorgias, care a trăit foarte mult (107 ani – o mare performanță în momentul în care media de viață în lumea antică era undeva între 25 și 30 de ani), când a fost întrebat cum e să ai o asemenea vârstă, a răspuns: „Nu am nimic de reproșat bătrâneții.“ Cicero spune că

necazurile pe care le ai la bătrânețe nu vin de la vârstă. Vin de la ce ai făcut până în momentul în care ai îmbătrânit. Și cu corpul tău, și cu gândurile tale, și cu sufletul tău. E plin de bătrâni frumoși în istoria Antichității, îi pomenește Cicero însuși, de la Homer și Hesiod, la Platon, la Democrit și Diogene, toți acești oameni au trăit mult, au fost productivi și nu și-au făcut de rușine vârsta. Cicero spune că, în general, bătrânețea e socotită odiosă pentru patru motive. Primul este că trebuie să te retragi din viața activă. Contraargumentele lui Cicero sunt de ordinul următor: retragerea e, de fapt, o șansă, pentru că poți să te dedici integral vieții contemplative, adică vieții de reflecție, de analiză și de înțelegere pe care n-ai putut s-o practici câtă vreme erai angajat zi de zi în viața cetății sau în viața ta profesională. Cum vă spuneam, și creativitatea celui care se concentrează pe viața contemplativă este integrală, când omul este, totuși, sănătos. Dar și când e bolnav. Bach, care a compus lucruri formidabile la bătrânețe, avea toate bolile imaginabile, de la diabet până la o serie de atacuri cerebrale; dar nimic nu l-a împiedicat să facă ce a făcut. Sofocle, când era bătrân, a provocat enervarea moștenitorilor lui când au vrut să dovedească în fața tribunalului că s-a prostit, că nu mai e capabil să administreze treburile familiei, ale gospodăriei ș.a.m.d. Pentru a se apăra, Sofocle a venit în fața tribunalului și a citit cu voce tare ultima lui producție – Oedip la Colona, una din marile lui piese. După ce a terminat lectura, i-a întrebat pe cei din juriu dacă socotesc că cel care a scris un asemenea text este inapt să funcționeze normal în familia lui. Așadar, obiecția cu retragerea din

viața activă nu ține, pentru că ai beneficiile contemplative specifice. Al doilea lucru trist: șubrezirea corpului. Nu putem să fim atât de optimiști încât să spunem că bătrânețea e scutită de neplăceri. Adevărul e că sunt foarte multe neplăceri. Și că n-ai cum să nu te plângi din ce în ce mai des. Exercițiul lamentației devine o ocupație zilnică. Te plângi că nu mai ai puterea tinereții, că nu mai ai memoria de altădată etc. Însă câtă putere vrei? Vrei să fii puternic ca un elefant? Ai vrut în tinerețe să ai puterea unui elefant? Și ce fel de putere vrei? Dacă ai avea de ales – spune Cicero – între a fi gladiator și a fi Platon, ce ai prefera? Să nu-mi spuneți că ați vrea să fiți Platon cu niște mușchi de gladiator, pentru că nu ține, trebuie să te specializezi, la un moment dat. În orice caz, e un pasaj foarte frumos în Iliada în care se spune că ar fi mai multă nevoie la Troia de zece Nestori decât de un Ajax, adică mai multă nevoie de zece înțelepți, decât de un mare combatant. Depinde ce înțelegem prin „putere“, depinde de funcționalitatea ei, depinde de modul cum o folosim. Al treilea necaz: declinul plăcerilor senzuale. Cicero ne reamintește că toată viața noastră ni s-a spus, de către cei mai vârstă, de către profesori și maeștri, că e bine să ne controlăm senzualitatea, că e bine să ne purtăm atent cu această ispită, care e atât de atrăgătoare și atât de riscantă. De obicei, nu reușim. Ei bine, la bătrânețe căpătăm pe gratis ce n-am obținut prin efort la tinerețe. Să zicem mersi că, fără nici un fel de bătaie de cap, suntem în sfârșit în situația de a deține virtutea. Bătrânețea se bucură de alte plăceri. Una dintre ele e să fii înconjurat de tineri și să fii iubit de tineri. Nimic nu e mai răsplătitor

pentru un om bătrân decât entuziasmul unor tineri care îl respectă și care descoperă în acest fel câteva virtuți pe care le pierd, în general, oamenii în ziua de azi: politețea, respectul, filialitatea ș.a.m.d. În sfârșit, a patra problema legată de bătrânețe e că se simte pe aproape moartea. Cicero se străduiește să ne vindece de această spaimă. Replica lui Constantin Noica la acest subiect era: „E foarte curios. Se moare de milioane de ani și lumea nu s-a învățat cu asta.“ Cicero spune că sunt, în fond, două variante: dacă sufletul nostru, după moarte, devine neant, atunci problema morții e neglijabilă, nu contează, nu poți să te lamentezi că devii echivalent cu un zero glorios. Dacă nu e așa, atunci probabil că moartea e dezirabilă pentru că sufletul scapă, prin ea, de una dintre marile piedici când e vorba de gândire, înțelegere, cunoaștere: scapă de corp. Dacă sufletul poate gândi în limitele corpului, cu această povară asupra lui, cu atât mai mult va putea gândi când va fi liber de această povară. În consecință, sufletul nu are decât de câștigat. Cicero mai spune un lucru supărător de adevărat: ideea că moartea se cuplează strict la bătrânețe e un exces. Când moare un bătrân, spune el, ai sentimentul unei flăcări care se stinge de la sine, fără violență, fără intervenții brutale din afară. Dramatică e moartea tinerilor. Când moare un tânăr, ai senzația unei flăcări peste care cade un torent. Și, de fapt, se moare la toate vârstele. Ideea că nu se moare decât la bătrânețe este o legendă, iar moartea la alte vârste decât la bătrânețe este infinit mai dramatică, mai supărătoare, mai greu de explicat decât moartea unui bătrân care, în fond, e la un sfârșit de ciclu, la un sfârșit de recoltă și nu se poate

aștepta să rămână pe scenă la nesfârșit. Mai mult – spune Cicero – la un anumit moment există și un soi de sațietate de viață. Nu mai vrei. Ideea „aș vrea să iau totul de la început” – spune el – e din punct de vedere sportiv inacceptabilă. Un om care a încheiat o cursă nu vrea niciodată, când ajunge la capăt, să revină la linia de plecare și să se tot învârtă dement pe același traseu. Cicero vorbește și de nemurirea sufletului ca fiind un argument liniștitor: oameni mult mai inteligenți decât noi toți la un loc au

crezut în acest argument. Dacă Pascal a crezut asta, dacă Toma d'Aquino a crezut asta, dacă Cicero a crezut asta, n-o să fiu eu de partea lui Lenin, care nu crede asta. Ca să vin și cu o notă personală: pentru mine, bătrânețea și moartea însăși sunt o sursă uriașă de curiozitate. Mă rog la Dumnezeu ca până în ultima clipă să rămân cu curiozitatea asta. Sunt foarte curios cum arată chestia. Cum se trece Dincolo. Sper să rămân curios și să aflu ceva în cele din urmă, ceea ce nu mă îndoiesc că se va întâmpla.

Închei cu o vorbă de duh a unui psiholog american, James Hillman, care a scris o carte întreagă despre bătrânețe: „A fi bătrân e o aventură. Să ieși din cadă și să ajungi la telefon sau pur și simplu să cobori câteva trepte implică tot atâtea riscuri ca o călătorie prin deșertul Gobi, călare pe o cămilă.” Vă doresc să aveți puterea, curajul și curiozitatea să parcurgeți această aventură binedispuși. (Articol apărut în Dilema veche nr. 500, 12-18 septembrie 2013).

UN VAL PLESNEȘTE-N NOAPTE

Irina Lucia MIHALCA

E noaptea din noapte, ca visul din vis, ca ochiul din lacrimă.

S-au plimbat amețiți de visul neștiut din ei...

El spuse: - O boală a intrat în lume, în lumea noastră! Totul se duce, se strică, moare.

Nu va mai fi nimic, în geamuri imaginea mea va fi spălată de ploaie!

Sângele meu e stingher fără tine, surâsul tău la fel. Nu va fi mâine, nici ieri! Iubirea va țipa în oarbe oglinzi. Cândva stăpâneam Timpul, acum nici uitarea nu-mi mai mângâie tâmpla. Copil plutind în lacrima timpului, țipind după mireasma gândului Ei... Sufletul urlă-n deșertul cerului adormind în gândul atâtor tăceri! Doamne, dacă există undeva, nu mă mai face om!

Cine va cunoaște iubirea, va zdrobi Porțile Morții!

Atunci, lumina uitată dintr-o ciudată toamnă va întrupa năluca ca un tainic sărut.

Se spune că trecând prin visul zeului te purifici, în palmă îți înflorește toate gândurile, uitarea învie din cenușă, nicio ascunsă ușă nu mai există.

S-au regăsit mai curăți decât cerul primăverii. Fiecare dintre ei e ecoul celuilalt, regăsindu-se mai tineri decât moartea ce i-a chemat despărțindu-i. Prin sărutul lor adânc inspirat au sorbit nectarul zeilor, asemeni sărutului pământului cu Cerul, devenit el însuși cer, mirific ca orizontul în lumina asfințitului. Cândva au aparținut viitorului, astăzi, însă, sunt închiși în ziua de ieri.

Lumea îi scapă din mână, timpul se scurge prin lacrima lui.

Nu există îndoială.

E tristă, frumoasă și vine din Moarte.

Zâmbește dincolo de timp și are pe buzele ei mireasma începutului, se întoarce să-și sărute iubitul, de dincolo de timp, în timpul ăsta bolnav... iar când apare El, oglinzile explodează.

Cuvintele atarnă agățate, uscându-se în bătaia vântului. Fragila țesătură a spațiului și timpului s-a deșirat, volatilizând barierele dintre sferele visurilor și lumea reală. Ferestrele lor se lărgesc în lumina ce topește totul în jur. Cortina, tăiată în franjuri, dintre cele două lumi, acum, dansează în bătaia vântului...

Un val plesnește-n noapte... Cineva invizibil mângâie păpădiile din zâmbetul ei.

Sufletul lui urlă-n deșertul cerului, adormind în gândul atâtor tăceri!

Când apare Ea vântul toamnei devine vinețiu, frunzele zboară bezmetice. Șoaptele copacilor sunt ascunse în zâmbetul ei. Pe geamuri apar angelice umbre, e o vreme ciudată, de iubire nebună, de Moarte, de iubire și Moarte, nici învățații nu știu a spune...

Lacrimi se-amestecă prin picăturile de ploaie.

Nu va mai fi nimic, în geamuri, imaginea ei va fi spălată de ploaie! O fată trece prin oglinda timpului. O amintire-ecou stăruie și-i cheamă prin lumile întrepătrunse...

În căutarea Adevărului (17). Curajul de a fi.

În străfundurile materiei, am știut să vedem energie, în străfundurile energiei, am știut să vedem informația, în străfundurile informației oare vom mai ști să vedem conștiința? Vom ști să vedem că informația însăși depinde de conștientizarea ei, adică de sensul pe care i-l atribuim? (Xavier Emmanuelli)

Prof.dr. Gheorghe Valerică CIMPOCA

**Prof.dr. Gheorghe Valerică
CIMPOCA**

Omul modern a evoluat mult în cunoaștere și în tehnologie ușurându-și existența de zi cu zi. Nemaifiind presat de timp pentru câștigarea hranei personale și colective, se poate considera ca fiind subiect al angoasei ce derivă din lipsa de sens a existenței. Pentru a depăși această criză omul are nevoie de curaj. Curajul de a fi își are rădăcina în întreaga existență umană și până la urmă în structura însăși a omului. Lumea angoasei este o lume în care categoriile și structurile realității și-au pierdut valabilitatea. Toată lumea ar fi năucită, dacă dintr-o dată cauzalitatea ar înceta să mai fie valabilă. Nu ne putem imagina că am venit în existență din „nimic”, pentru că încă nu putem vedea conștiința din străfundurile informației și nu putem să-i atribuim un sens. Aripa naturalistă a gândirii a făcut din persoană un câmp gol în

care intră impresiile simțurilor și domină în funcție de intensitatea lor. Cei idealisti au făcut din persoană un vas în care universurile și-au găsit loc mai mult sau mai puțin adecvat. În ambele cazuri, eul individual este un spațiu gol și purtătorul a ceva ce nu este el însuși, ceva ciudat prin care eul este instrăinat de el însuși. Omul, în loc să fie eliberat, a căzut în robia obiectelor pe care el însuși le-a creat. Pentru așa zisă siguranță a omului, s-au organizat controale tot mai mari ale societății, au apărut asupra naturii intervenții tehnice și asupra persoanei un control psihologic rafinat, care au dat peste cap natura și a imobilizat omul. Ieșirea din această stare inertă se poate face numai prin curajul de a fi în sine. Astfel se evită atât pierderea de sine prin participare, cât și pierderea propriei lumi prin individualizare. Curajul de a fi se face prin acceptarea unui Dumnezeu care este temeiul întregului, care cuprinde întreaga materie, toată energia văzută și nevăzută, informația în totalitate și conștiințele oamenilor. Prin urmare eul nostru nu este pierdut într-un întreg mai mare, care absoarbe în el viața unui grup limitat. Dacă eul participă la puterea ființei în sine se primește pe sine înapoi. Curajul de a fi tu însuși nu

înseamnă a face acte de eroism, să îți pui viața în pericol, ci înseamnă să înveți să te respecti, adică să te apropii cât mai mult de ceea ce ești, înseamnă să faci în așa fel încât să nu existe diferențe între ceea ce spui și ceea ce simți, între ceea ce faci și ceea ce gândești. Pentru **Jacques Salome**, comunicarea este știința de a trăi și ne îndeamnă „*să comunicăm mai bine pentru a fi mai buni... să fim mai buni pentru a trăi mai bine... să trăim mai bine nu doar pentru a supraviețui... ci pentru a obține bucuria vieții și respectul față de sine*”. Curajul de a fi este înrădăcinat în Dumnezeu care se ivește atunci când Dumnezeu a dispărut în angoasa îndoielii. În fiecare dintre noi se ascunde o scînteie de divinitate care poate aprinde lumina pentru a urma latura luminoasă a eului său. Mesajul celor mai mulți dintre înțelepți, așa cum ne-a parvenit el, conține o invitație adresată fiecăruia dintre noi: aceea de a trece dincolo de lumea aparențelor pentru a descoperi sensul profund al oricărei existențe, anume respectul pentru viață, sub toate formele ei. Mi se pare util să subliniez cât de actual și urgent este acest mesaj acum, în zorii celui de-al treilea mileniu. Pentru că eu cred că partea cea mai maltrată și deci

cea mai amenințată din fiecare ființă vie de pe această planetă nu este afișul sensului, ci mai ales trăirea vieții. Numesc trăirea a vieții această calitate de a vibra în jubilație, această abundență vitală și fremătătoare, această profunzime gravă, acest dinamism plin de forță și de putere care se află în fiecare în momentul concepției sale și pe care este datorită noastră să-l întreținem și să-l amplificăm în ciclul unei existențe. Această energie ale cărei particule eterne suntem ne leagă, înaintea noastră, de strămoși mai îndepărtați sau mai apropiați, și după noi de moștenitorii cărora le-o transmitem. Ea circulă și se propagă în și prin viața de pe planeta Pământ.

Citind poemul scris de **Maica Teresa**, vei dobândi mai ușor *curajul de a fi tu însuși*:

Oamenii sunt adesea neînțelegători, irationali și egoiști...

Cu toate acestea iartă-i.

Dacă ești bun, oamenii te pot acuza de egoism și intenții ascunse...

Cu toate acestea fii bun.

Dacă ai succes, poți câștiga prieteni falși și dușmani adevărați...

Cu toate acestea caută succesul.

Dacă ești cinstit și sincer, oamenii te pot înșela...

Cu toate acestea fii cinstit și sincer.
Ceea ce construiești în ani, alții pot dărâma într-o zi...

Cu toate acestea construiește.

Dacă găsești liniștea și fericirea, oamenii pot fi geloși...

Cu toate acestea fii fericit.

Binele pe care îl faci azi, oamenii îl vor uita mâine...

Cu toate acestea fă bine.

Dă-i lumii tot ce ai mai bun, și poate nu va fi niciodată de ajuns...

Cu toate acestea dă-i lumii tot ce ai mai bun.

La urma urmei este între tine și Dumnezeu...

N-a fost niciodată între tine și ei, oricum.

Acest poem este gravat pe zidul Casei de copii din Calcutta

(Va urma)

VORBA MULTĂ...

Ion Iancu VALE

Ion Iancu VALE

În lumea antică existau anumite școli de retorică, în care mai ales oamenii publici învățau arta de a vorbi. Ea urmărea convingerea auditoriului, prin măiestria argumentației, frumusețea stilului și a limbii. Astăzi, ca și în evul mediu, retorica a devenit, în cel mai bun caz, o îndeletnicire rigidă,

cu percepțe asimilate mecanic, dacă ceea ce se practică acum, mai poate fi denumită retorică.

Aproape de regulă, cei ajunși să vorbească în public nu fac altceva decât să bată apa în piuă sau să rănească simțurile auditoriului cu o refulare logoreică fără cap și coadă, năucitoare și irelevantă. Aceasta, în cazul în care vorbitorul, fără un strop de cultură sau educație socială, ajuns în mod illogic și ciudat să reprezinte interesele și voința generală, nu se face de râs prin exprimări improprii, agramări, nonsensuri sau năuceli „peltico-getice și gestic-dacice”.

“Marii oratori” de astăzi (în general oameni politici și publici, ajunși în funcții capitale îndeosebi prin minciună, mită și impostură)

sunt urmașii vorbitorilor „epocii de aur”, care amețeau oamenii prin discursuri goale și fără noimă la care începeai să asiești „ca o vacă și de la care plecai bou”.

În conferințe de presă, la simpozioane, comemorări și la tot felul de alte întâlniri, retorici moderni se întrec care mai de care în a intoxica ascultătorii cu sforăieli alambicate, care ascund sensul ideilor, chiar și atunci când sunt somați să le expună.

Numai în cazul când, interese de afaceri, electorale sau în disputele directe, discursurile lor devin mai logice, coerente și transparente și asta doar când nu sunt conștient tendențioase, subiective și furibunde.

În rest...doar vorbă multă.

PESTE TIMP ZBOARĂ DOAR CUVÂNTUL

Mihai BATOG-BUJENIȚĂ

Irezistibilă invitația pe care Bianca Marcovici ți-o adresează, aceea de a sta de vorbă, cu un expreso în față, pe o ipotetică&imaginară terasă din Haifa. Irezistibilă din două puncte de vedere. Poeta și prozatoarea care te-a invitat este un personaj fermecător, inteligent, cult și plin de spirit, un analist fin și profund al realităților înconjurătoare, dar și un om care a avut șansa de a vedea mai mult din această lume în toată complexitatea ei, de cele mai multe ori copleșitoare și chiar neliniștitoare. În al doilea rând, te afli în Haifa, orașul cu o istorie cât să umple mai multe rafturi de bibliotecă, la poalele muntelui devenit un simbol al libertății pentru mulți dintre cei care au ajuns în Israel în ultimele șase decenii. Iar despre frumusețea acestui oraș în care trăiește și activează o importantă comunitate intelectuală de creatori și cunoscători ai limbii române nici nu mai trebuie să

vorbim. O fac, mult mai bine, în numele nostru, al tuturor, faptele.

Dar despre ce am putea conversa într-un asemenea mirific context?

Cel mai bine, așa cum ne propune și Bianca Marcovici în acest volum intitulat: Espresso dublu la Haifa, despre lumea în care trăim, cea care, aparent, nu are nici un fel de ascunzișuri sau taine, dar privită prin ochii poetei se dovedește a fi plină de mistere sau lucruri ce ar trebui lămurite. O face încă din prima poezie: Patria, un concept de adâncă spiritualitate și care, consideră ea, trebuie scos din vorbăria fără rost în care a fost folosit până la epuizare de politicieni, cei care l-au și golit de sens, folosindu-l doar ca mijloc de influențare, conform intereselor, a emoționalului public. „Patria e limba în care/ visezi și scrii, e cernoziomul/adăugat în doze mici/ compartimentarea inimii... Patria e orizon-tul pe care l-ai lăsat în urmă, mai ieri,/ iar acum e casa în care trăiești imprevizibilul,/ iubești! Patria e poezia,/ lumina ochilor copiilor noștri, în veci!” Atât de cald și de omenesc! Dar și atât de greu de înțeles după secole de minciuni sfărăitoare!

Parcă nici nu mai știai că acest cuvânt este atât de simplu și de cuprinzător, atât de aproape de tine încât chiar dacă o lacrimă ți se furișează în colțul ochiului știi că-și are rostul și menirea ei. Ai prilejul să simți, poate pentru prima oară, ce este patria și chiar să-ți dai seama că

până acum ai învățat despre ea numai cuvinte fără acoperire. Dar de ce este așa? Îți răspunde tot poeta: „Veștile monopolizează presa/ manipulează, tre-buie să citești printre rânduri,/ să descifrezi viața celebrităților,/ să te ascunzi după de-get,/ să-ți acordezi vioara mereu/să nu distonezi” (Cortinele brocate)

Departa de imaginea poetului aflat în turnul de fildeș, o invenție răutăcioasă a unora care nu înțeleg poezia și nici condiția poetului adevărat, Bianca Marcovici dovedește în multe din versurile sale un caracter puternic ancorat în realități, un ochi critic și o fermitate remarcabilă în aprecierea adevărului: „câte un fascicol ne luminează/ conul de umbră/ și noi surădem când evadăm din noi”. (Conul de umbră). Sau: „în turnul meu, fildeșul s-a scumpit enorm,/ cimitirul elefanților e deja îngărdit/ mi-e frică de hoți,/ sunt mulți, Doamne!/ care vor să smulgă fildeșul pe viu.” (Turnul de fildeș)

Și pentru că tot vorbeam de frumusețea orașului străjuit de muntele Carmel, să vedem cum este el acum, în inima unui contemporan lucid cel care știe să privească partea nevăzută a lucrurilor și care are și curajul de a ne spune cu sinceritate dar și multă tristețe ce vede: „Jurnale de război, din adăposturi și saloane/ De pe drumuri și servicii obligatorii,/ de dincolo și de la noi,/ de oriunde unde nu suntem iubiți/ politica defăimării lui Paganini!...”

Haifa sub bombe... necontinuare, absurdul.../ Miroși aerul privești Muntele Carmel și identifice fumul și focul provocat/ De katiușe, cartierul, zgomotul, luminile mele diafane/ Urechile-mi țiuie de fiecare dată/ Orice zgomot mă scoală de pe scaun, mă aruncă în abis/” (Transmisie directă)

Se întunecă partea idilică a locului și putem chiar să ne întrebăm: o fi oare bine că Bianca ne spune aceste adevăruri dureroase? Ar fi fost oare mai rezonabilă varianta unei tăceri convenabile pentru noi cei de astăzi, dar mai ales pentru cei de mâine? Sunt convins că nu, măcar pentru faptul că poetul este considerat dintotdeauna glasul cetății iar vocea lui, singura care va străbate veacurile, nu are dreptul să mintă nici măcar prin omisiune! Și observăm, vorbind despre versurile ei, că „turnul de fildeș” al autoarei este pământul fierbinte pe care calcă, lupta cotidiană pentru demnitatea oamenilor din întreaga

lume, pentru a nu mai fugi cu copiii în brațe pe scările adăpostului antiaerian, pentru ca muntele Carmel să nu mai fie acoperit de norii exploziilor, pentru ca nepoții noștri, ai tuturor, să nu se mai teamă, pentru ca...

Adică ori „turnul ei de fildeș” este încă himeric la fel cam ca toate visele noastre, ale trăitorilor pe această planetă încă nefericită, ori ea își găsește sursa de inspirație în realitățile înconjurătoare, în ceea ce numim viață de zi cu zi. Sau poate ambele și atunci Bianca Marcovici nu mai este doar glasul cetății ci al omenirii. Risipindu-se ea, așa cum fac poeții adevărați, cu generozitate și fără răsplată, pentru ca noi să putem călca pe drumul luminii ascuns încă privirilor profane.

„Ca să ne păstrăm/ dragostea târzie/ trebuie să ne dozăm forțele/ ca și cum am degusta un vin vechi/ să-i simțim tăria în cerul gurii/ cu ochii întredeschiși/ să-i vedem bănuțul clătinându-se/ și cercul gradelor legănându-se/ ca un hamac

sofisticat”. (Vinul roșu)

Acest volum publicat de Editura Familia în anul 2015 și prezentat în ediție bilingvă are, ca adaos de valoare, traducerea lui Tomy Sigler (ZL), un fin cunoscător al celor două limbi, făcându-l astfel abordabil cititorului care nu cunoaște limba română dar care este interesat de creația literară cu rădăcini în această cultură. Voi aminti și postfața doamnei Grete Tartler, ea însăși muziciană precum autoarea, prin urmare atașată ritmului aproape alchimic al versurilor, deslușitoare perfectă a subînțelesurilor care se relevă numai prin ascultarea lor precum o incantație liturgică.

Este un alt gest de minunăție risipire al poetei, unul din acelea asemănătoare recitării poemelor antice pe malurile mării pentru ca vorbele să fie duse în cele patru zări, iar sunetul lor, chiar dacă necunoscut urechii, să încante sufletul și să ne facă mai buni. Am convingerea că Bianca Marcovici

CONCURS DE EPIGRAME „CINCINAT PAVELESCU”

Gheorghe Andrei NEAGU

Asociația Culturală „Duiliu Zamfirescu” din Focșani, împreună cu R. L. „Cincinat Pavelescu” și AS. „Cavalerii Unirii” intenționează să organizeze un

CONCURS DE EPIGRAME „CINCINAT PAVELESCU”

Doritorii vor trimite în format electronic 10-20 de epigrame, semnate de autor, împreună cu o fotografie de autor și un scurt C.V. pe adresa de e-mail: gheorgheneagu@yahoo.com sau prin poștă la adresa: **str. Alexandru Golescu nr. 76, Focșani, Județul Vrancea** până la data de 15 septembrie 2016.

Jurizarea și premiarea se va face în ziua de 23 octombrie a.c. la Focșani.

Relații suplimentare la telefonul: **0722 284 430**

Cele mai bune epigrame vor fi tipărite într-un volum.

GÂNDURI DESPRE MERSUL LUMII

Elena BUICĂ

Am stat în cumpănă, să abordez sau nu acest subiect, fiindcă nu e ușor să găsești un algoritm inedit al înțelesului evoluției acestei lumi, dar ca orice "trestie gânditoare" (Pascal) ce mă aflu și eu pe acest pământ, nu pot pune stavilă gândurilor care își cer dreptul la întrupare prin cuvânt, după puterea mea de înțelegere. Ceea ce se petrece în lumea de azi, chiar dacă este „cea mai buna din toate lumile posibile” (Leibniz), ne creează immense neliniști și ne pune pe gânduri.

Am încercat să surprind noi forme care își caută făgaș în peisajul scurgerii rapide a prefacerilor, de parcă oamenii nu-și mai găsesc locul. Viteza cu care se schimbă fața lumii sau cea a scurgerii timpului în care nu mai încap înfăptuirea celor ce ne-am planificat, ne creează percepția că un deceniu în urmă este atât de îndepărtat cât aproape un sfert de veac. Mai multe decenii, precum vremurile copilăriei mele petrecute acum 70-80 de ani, au ecoul unei istorii foarte îndepărtate, parcă aparținând altui veac apus.

Era firesc, galopul evoluției tehnologiei ne-a ajutat, dar în același timp a depășit ritmul nostru biologic și ne-a dat puțin peste cap. Acum se impune un schimb mai alert al schimbării mentalității oamenilor, a raporturilor între ei, a unor criterii de promovare a valorilor, pentru care nu suntem prea bine pregătiți. Se schimbă rama tabloului, dar mai ales se schimbă tabloul faptelor de viață, în timp ce omul se schimbă mai încet. După o pauză de câțiva ani, revăzând recent locuri din America, impresia a fost că ceva din strălucirea acestei puternice țări, nu mi-a mai vorbit pe același ton ca în urmă cu aproximativ un deceniu. Mi se învâreau în minte mișcările acestei lumi, acum mai ușor de surprins cu ajutorul internetului care ne pune la îndemână imagini și informații cu care poți călători nelimitat în timp și spațiu. Noile schimbări au adus și noi probleme care cer alte căi de rezolvare, adesea cu implicare intercontinentală, aspecte complexe, greu de rezolvat.

Am fost și în România pentru a-mi încărca sufletul cu cele sfinte inimii mele și dătătoare de viață. Dar n-am întâlnit liniștea așteptată. Prin fereastra numită România, venea din partea Europei un vânt neliniștitor. Europa de acum e cu totul diferită față de cea care își făcuse un alt tablou în mintea mea din anii tinereții. Mi s-a părut o Europă slăbită în puteri, clătinându-se în luarea unor decizii. Am luat firul gândului înapoi să-mi limpezesc modul cum s-au petrecut aceste schimbări strecurate tiptil prin timp.

Și tot răsucind problemele pe toate părțile mi-am zis cu regret: astăzi nu mai sunt europenii de altădată care proslăveau mitul culturii, al subtilităților și rafinamentelor de tot felul, care puneau preț pe ce era mai valoros din trecutul lor glorios. Moda, ținuta vestimentară, pălăriile, pantofii, parfumurile, multe elemente de cochetărie din perioada interbelică atingeau culmea rafinamentului în marile orașe europene precum Parisul, Viena, Londra... Chiar Bucureștiul nostru se bucura de o bună faimă, fiind recunoscut ca „Micul Paris”. În Europa, arta era în plină înflorire, cultura era la preț mare, multe școli înalte erau celebre, spre care își îndreptau ochii toți tinerii setoși de învățătură. Un aer de noblete, de aristocrație spirituală era afișat în văzul tuturor, la teatru, la cafenele renumite, la întâlniri și sindrofii de mare rafinament. Frumusețile acelor vremuri dădeau naștere unei intense poftă de viață, ofereau oamenilor o existență relaxată și nu de puține ori cu tentă boemă. Oamenii aveau o mare siguranță de sine, o verticalitate de invidiat, o putere economică, ceea ce le asigura o puternică influență asupra restului lumii. Europa, considerată leagănul culturii și al civilizației, era modelul de urmat, era visul omenirii.

Această strălucită etapă de viață a început să apună după cel de al doilea război mondial și de atunci nu și-a mai putut reveni. Astăzi europenii se hrănesc cu amintirea acelor timpuri încercând să reînvie câte ceva din gloria și strălucirea de

altădată. Siguranța de sine s-a diminuat. Treptat, centrul atenției a început să se închege în altă parte a rotundului pământ, pe continentul Lumii noi - America. Americanii au început să strălucească prin alte valori. Au impus un stilul de viață foarte simplu, dar eficient. Americanii nu au exploatat mitul culturii sau al rafinamentului, ci pe cel al bunăstării, al societății libere, al democrației și al spectaculosului modernității remarcată prin linia simplității și a utilului. Au reușit să creeze acest stil nou pe care l-au împins până la apogeu. Acesta a devenit curând noul ideal spre care privea lumea întreagă. America devenise puterea invincibilă, la care și țara noastră a visat mai bine de un deceniu, nestrămutată în credința exprimată scurt: „Vin americanii!”. Considerați atotputernici, era firesc și logic că trebuie să ne scape de ruși ca să reintrăm în firescul vieții. Noutatea zgârie-norilor ne fascina,

iar zborurile rachetelor în Univers a uimit lumea. Verzișorul, dolarul american, era atotstăpânitor în lumea banilor.

După prăbușirea comunismului, centrul de greutate a început să se mute încet-încet, spre lumea Orientului. Japonia uluiește lumea cu organizarea vieții și a muncii cu rezultate incredibile. China devine o forță economică pe cale de a depăși piscurile unor realizări la care America și tot mai puțin Europa nu le mai pot ține piept. Emiratele Arabe Unite ne taie răsuflarea prin extravaganța arhitecturii. Petrolul și numărul locuitorilor acum își impun forța. Vocile din Orientul Mijlociu se fac tot mai sonore. Terorismul a zdruncinat cele două continente dându-ne fiori pe șira spinării prin atentatele săvârșite în întreaga lume, amenințând tot mai apăsător că vor să distrugă aceste două civilizații pentru a o impune pe a lor. Recent, evoluția evenimentelor din Siria a

creat noi probleme Europei la care nu mai poate face față, nu-și mai găsește forța necesară pentru a rezolva aceste dificile probleme. E nevoită să facă un pas înapoi. România este și ea prinsă în această horă în care trebuie să joace în pasul impus de Comunitatea Europeană.

Mai lent până acum, în galop în zilele noastre, iureșul schimbărilor ne sună în urechi. Dar ce e veșnic în lume? Unde e vechea Grece, vechiul imperiu Roman? Unde sunt atâtea alte împărății? Meandrele seismice ale destinului uman sunt valabile și pentru destinul marilor puteri ale omenirii. Chiar noile forțe ce se nasc acum sub ochii noștri, cele ce izvorăsc din adâncurile care găzduiesc petrolul, ar putea să se stingă atunci când alte energii și inovații tehnice vor înlocui petrolul. Așadar, ai putea să-ți sustragi gândurile privind mersul acestei lumi când neliniștile ne dau fiori și ne tulbură existența?

Dr. George Bârligeanu

Unde pleacă poetul

Dr. George BÂRLIGEANU

Ion Iancu Vale este un rebel cum a fost și până în anii optzeci și nouă. El „știa” încă de pe atunci că este atins de aripa geniului.

Acum, cu un zâmbet „a la Da Vinci” în colțul buzelor, te părăsește la bar, după ce-și soarbe, repede, cafeaua cu caimac, dar și cu lapte.

Îl critică confrății de breaslă : „Așa tot pleacă Vale ăsta, și ne lasă baltă pe toți, după ce își bea cafeaua.”

Eu însă l-am înțeles. E un neliniștit, dornic de libertate.

Are nevoie de spațiu. Nu poți să-l închizi într-o cameră pe Vale.

Se sufocă, nu are aer. El e în continuă mișcare. Își ia rucsacul în spinare, și cu țigara în colțul gurii, precum Arghezi, pleacă...

Se duce să salveze revista Climate. Să salveze Poezia.

La el versurile aleargă, dansează, se zbat și curg.

Întâi lin, apoi în cascadă și iarăși șiroesc domoale, pentru ca în final să te emoționeze ca după o „nocturnă” de Chopin.

Unde pleacă poetul Vale, unde se află acum poetul Vale?

Eu îl aștept la o cafea, să apară cu revistele sub braț, sau în rucsac.

Și să vorbim, sau să-mi spună poezii...

ROMÂNUL S-A NĂSCUT POET !

Gabriela JANIK

Românul s-a născut poet! Nu încap nicio îndoială și, tot mai mult, încep să cred că aceasta nu este doar o simplă sintagmă. Îndrăznesc să merg până într-acolo și să afirm că în fiecare suflet de român sălășluiește o vocație autentică, având la bază tocmai rădăcina spațiului carpato-danubiano-pontic, această trilogie a mioriticului - esența prin care literatura românească se deosebește față de cea de pe alte meleaguri.

Unii autori sunt realiști și îndrăzneți, alții își înăbușă talentele, din teama de a nu fi ridiculizați. În contextul în care lumea literaturii - ca și societatea - se află într-o permanentă schimbare, prezentele rânduri îl aduc în atenția cititorilor pe Mircea Trifu, care publică în 2016 un nou volum, cu înclinații către clasicismul poetic românesc, semn că anii de școală i-au fost marcați doar de versuri plăcute la auz și, mai ales, duioase la rimă.

Versurile lui Mircea Trifu cristalizează un sentiment profund și unic în structuri înălțătoare, conexiunea dintre cei doi fiind de natură angelică, fără compromisuri

de limbaj, ori tributar tematic. Într-o lume haotică și tot mai bizară, autorul contopește dragostea cu spiritualitatea, transpunându-le în metaforă. Poemele sale ne poartă într-o lume paralelă cu cea reală, unde iubirea se identifică cu sacralul... Suntem aici în nenăscuta lume,/ Unde apusul scaldă răsăritul. (Pe aripi de femeie) și unde frământările scad în intensitate, printr-o simplă atingere de gând a iubitei, în care poetul redescoperă mereu Edenul: Din floare de coral,/ De mare tăinuită,/ O sfântă-n St. Graal./ Dar încă ne iubită./ Zâmbește Dumnezeu./ De-atâta frumusețe,/ Aici pe țărmul meu,/ Cu soare-i dă binețe. (Versuri sărutate).

Născut în capăt de țară, la Medgidia, în anul 1960 și stabilit în Arezzo Italia, Mircea Trifu are până în prezent peste 500 de poeme publicate și înmănunchiate între coperte de carte. Primul volum al autorului este intitulat „Balada Sufletului” apărut în anul 2013. Al doilea volum Sunt versul rătăcit cu prefața Trubadurului infinitului semnantă de poeta Valentina Graur Lazarencu, are 152 de pagini și a apărut la Chișinău un an mai târziu. Chiar dacă este plecat de mulți ani din țară, poetul nu se ascunde după paravanul neologismelor sau cuvintelor de împrumut, exprimându-se într-o limbă pur românească, vocabularul său fiind foarte bogat și presărat cu seminte de metaforă. Versurile armonizează perfect artistic și prozodic, alimentând ușor confuzia prin care cititorul nu poate distinge dacă în viața sa există o iubire reală sau poezia este singura iubire, din ale

cărei slove acesta și-a construit un altar, dedicându-i întreaga viață: Sunt acela născut într-o carte,/ Am ca mamă cuvântul, iubirea. Totuși, grație profunzimii trăirilor, descoperim și o iubită reală, pe care autorul o identifică cu poezia, iar aceasta îi alină suferința: Cu aripile tale-ai șters,/ Abisu-nlăcrimat de dor. (iubește-mă că-s doar un vis)

Atât în volumul acesta, al treilea la număr, intitulat subtil Un înger de vioară, cât și în cele precedente, poetul trăiește o iubire pluridimensională. Te întrebi involuntar de unde atâta duioșie, sensibilitate, puritate, gingășie, într-un suflet pe care îl poți pipăi cu mâna, născut parcă dintr-o rană, cum spune Jose Marti: Dintr-o rană mai cumplită/ iese versul meu frumos, pentru că inspirația lui Mircea Trifu este propria-i existență, propria-i suferință, pentru că fără nicio dramă interioară, nu poate exista superlativul creației. Din aceeași rană, poetul face leagăn pentru lacrimă și zâmbet, cămară pentru întuneric și lumină, purgatoriu pentru durerile neplânse. Aceasta este de fapt una din tainele pe care cititorii încearcă să le dezlege, ancorându-și sufletul de la o poezie la alta.

În versul lui, idealul se împletește cu o durere nemărginită. Chiar și o singură silabă trădează uneori frământarea din sufletul poetului, care tânjește după liniște și pace: Cuprinde-mă și mă sărută,/ Mă-ngheață-aici străinătatea,/ Pe gura-ți vreau vecinătatea./ Să fim o pace absolută. (Pace absolută). Obosit: Aș vrea acum să stau în pace,/ Să-mi las cuvântul să se-

ncchine, găsește mereu forța de a face din cuvânt un legământ pentru a-l dăruia lumii: Eu port cuvântul meu datornic,/ Și-l leg de cruce-n ochii humii cu speranța că poate vreo copilă îndrăgostită i-ar recita cândva versurile cu glas duios: De-abia atunci cobori copilă,/ Căci lumea-i de icoane goală,/ Șoptește-mi versul meu cu milă,/ Cu vocea albastră de cerneală.

Chiar dacă mesajul creației nu este propriu trăirilor tale, fără să vrei, ajungi la un moment dat să te identifice cu eroul liric, divinizându-i iubita. Exemplul lui vine ca un îndemn de prețuire a persoanelor care ne sunt dragi. Pur, nobil, plin de candoare, sensibilitate și duioșie, versul lui Mircea Trifu este asemeni imnurilor de dragoste ale Împăratului Solomon către iubita sa Sunamita. Dragostea este cântată la cel mai înalt grad de frumusețe, exprimând noblețe, puritate, fără a fi pângărită cu scene obscene sau vulgarități: În fața ta m-aplec divinitate,/ Și-ți port cuvântul, caldă mărturie,/ Încoronat în rânduri aplecate,/ Supune-a lui dorință, numai ție. (Pe aripi de femeie)

Expresia „eu nu sunt poet”, surprinde cititorul, în mod vădit. De aceea, nu știi ce să apreciezi mai întâi la Mircea Trifu: modestia, caracterul, talentul, dăruirea sau... întreg universul său poetic. Modestia este calitatea măreață a autorului hrănindu-se mereu și mereu prin cuvinte care prind contur pe afișul inimii transpuse apoi în versuri: Născut din mare: Rămân etern apus, fără lumină,/ Tânjind după odihnă-n marea sa. Cărarea pașilor săi se află undeva între albastru și Prut, cer și pământ, între veșnic și efemer: Doar atunci tu lacrimă caldă de Prut,/ Vei iubi versul scris în argilă. Protecția lui este o binecuvântare revărsată asupra iubitei, având rolul de protector al ei împotriva tentațiilor vieții: Dar soarta-n noaptea sa

geloasă,/ Îmi trece trupul prin desert./ Din foc nisipu-mi face casă,/ Mi-s pașii singuri și nu-i iert./ Acum doar urma mea rămâne,/ Doar pașii mei îi vede Luna, / Unde e urma ta stăpâne,/ De ce din două-acum e una?/ Prostuțo, ești la mine-n brațe! (Cărarea pașilor din urmă)

Amprenta vieții și-a pus pecetea peste sufletul poetului cu bune și cu rele. Poeziile lui exprimă sentimente de dragoste, disperare, simpatie, vinovăție, iertare, durere vie, strigăt de ajutor pentru a-și regăsi iubita, o prezență inconfundabilă între cer și pământ, care-i va fi alături pe tot parcursul vieții călăuzindu-l prin poezie. Mircea Trifu cunoaște o singură forță în viața lui. Forța de a scrie și care nimeni și nimic nu-l va putea opri. Poetul parcă s-ar grăbi să lase moștenire versurile sale iubitorilor de poezie, el trece dincolo de hotarul imaginației și nu se sfiește să pătrundă tainele vieții și a morții: Trec poarta veșniciei, spre lumea altor vieți./ Să văd cum naște clipa, cât moartea are preț. Uneori, acceptând destinul, alteori din prea multă durere, precum Iacov în lupta cu îngerul, el, poetul, este pregătit să „lupte” cu divinitatea: Azi voi lupta cu Dumnezeu. “(Pe același cer cu Dumnezeu) „Căci mi-e dator, să-i cer o păsuire,/ Să-mi plămuiască-n grabă un inel, / În el să se-odihnească a mea iubire. (Îmi e dator).

În vicisitudinile vieții, poetul se confruntă cu: dezamăgirea, durerea, despărțirea, speranța, credința, trăind pentru ziua împlinirii sale: Eu nu te las din nou să-mi iei/ Iubirea fragedă din mine./ Alegeți alta din femei./ Că-ți plânge cerul de rușine (În ceartă cu Dumnezeu) Mă răzvrătesc, prezentul ăsta doare, / Și nici trecutul nu a fost mai bun,/ Trădat sub lună alteori sub soare./ Un singuratic poate sau nebun. (Mă jur pe versul meu, copilă) Eu voi decide, nu durerea fricii!/ Rămân cu tine-n versul consacrat, / Căci aripile

dorm în poala crucii/ Și-n casa noastră ceru-i resemnat. (Ai frica cerule de mine) E plin de răzvrătirea mea Atlasul,/ Și de iubirea noastră absolută. (Pe aripi de femeie). În opera lui viața are un nou sens. Plin de prospețime niciodată nu ajungi să cunoști pe deplin sensul poeziei sale. Vorba lui Eminescu: Toate-s vechi și nouă-s toate (Glossă). Misterul și abisul conferă și îndeamnă cititorul spre o lectură repetată, la ore diferite, în zile diferite. Este uluitoare asemănarea cu luceafarul eminescian în care și unul și celălalt cere Demiurgului să primească o haina efemeră: Privesc, acum, al meu creat,/ și vreau să-i cer lui Dumnezeu/ Să-mbrac un corp plin de păcat,/ Să gust din tot muncitul meu. Ambii doresc să devină în același timp „muritor și zeu” pentru o iubită: Să simt în carne-un „te iubesc”./ Șoptit de-o gură de fecioară, / Și aici pe-altarul meu ceresc./ Se-aprind dorințele de ceară.

Chiar dacă în versurile sale se simte ușor influențele marilor poeți naționali, totuși, originalitatea și naturalitatea rămân atributele unicității și farmecului creațiilor sale. Pe Mircea Trifu îl asociez cu viitorul poeziei. Personalitatea lui puternică, formată din trăiri controversate, ne dă certitudinea că s-a născut poet. Este imposibil să marginalizezi o personalitate atât de puternică precum cea a poetului, făcând referire la trecut. Pentru mine, Mircea Trifu, la fel ca opera sa, dăinuiește în timp. Îl recomand pe Mircea Trifu celor care mai cred că modestia este o virtute pentru cel care știe a scrie și o măreție pentru înfometatii de metaforă poetică.

GHEORGHE ANDREI NEAGU: „ARME ȘI LOPEȚI”

Dumitru ANGHEL

Romanul „Arme și lopeți”, (Editura Zedax, Focșani, 2010), adună crâmpoșe de viață pe un laitmotiv cazon, căruia scriitorul Gheorghe Andrei Neagu îi adaugă diezi sentimentali cu modulații tonale între o literatură de porthart, pe o constantă a frustrărilor și a umilințelor unor întregi generații de recruți, și o proză care păstrează încă ceva din încrâncenarea culmilor Vrancei și misterul nedeșlegat al transumanței mioritice, un modus vivendi local, tradițional și cu un brand cu totul specific unei lumi învăluite în taine și legende, peste care timpul nu vrea să treacă. Prozatorul rămâne prins în chingile unei geografii sentimentale, de care nici nu încearcă să se elibereze decât pe notele discordante ale unui răsfăț de patriotism local. Mimează abia voalat detașarea de specificul mioritic al prozei sale, dar revine obsesiv la aceleași teme fundamentale, care i-au marcat o parte însemnată, esențială din viață, din creația sa literară, încă de la debutul său publicistic din revista Ateneu, în anul 1965, cu o poezie.

Ambițios și hotărât să se facă cunoscut, trece direct la marea literatură, atacând specia literară

epică cea mai convingătoare și scrie romanul „Arme și lopeți”, experiență a lunilor de armată făcută pe Transfăgărășan, cu o tentativă de apariție în 1973, la Editura Albatros, dar care va vedea lumina tiparului abia în 1986, ca nuvelă, „Spinarea de piatră a Făgărașului”, în volumul „Zece prozatori”, debut editorial. Gheorghe Andrei Neagu își exersează condeiul scriind și publicând literatură de specialitate silvică, dar, mai ales, poezie și proză de sertar; este un fervent animator cultural în zona editorial-literară, iar izbânda sa de mare prestigiu este revista „Oglinda literară”, unde va publica, în foileton, romanul „Un securist de tranziție”, inspirat de evenimentele din 1989, la Odobești. Tot în foileton va publica și romanul „Tarantula”, în Revista V, o altă inițiativă a sa, urmat de volumul „Templul iubirii”, la Editura Porto-Franco din Galați, într-un tiraj de 10.000 de exemplare, și de volumul „Moartea șobolanului”, în 1997.

La propria editură, Zedax, publică în 2003, volumul colectiv „Al Evei trup de fum” și volumul liliputan „Crucea lui Andrei”, urmat în același format de „Jurnalul american”, în 2004, și de volumul „Aesopicae”, în 2006, tip de literatură de sertar, ca și de volumul „Purtătorul de cruce”, în 2009, pentru care primește Premiul pentru proză al Uniunii Scriitorilor, Filiala Bacău. În 2010, Gheorghe Andrei Neagu publică balada cultă „Nunta neagră”. Este membru al Uniunii Scriitorilor din România.

Romanul „Arme și lopeți”, tipărit într-o primă ediție în 1995, tot la Editura Zedax, este cartea în care prozatorul Gheorghe Andrei Neagu

scrie o literatură de contrast, pe un portativ solo, cu ingrediente epice, pe care le nuanțează sfidător prin nealinieri la tipare clasice și, în egală măsură, la inovații, la modern cu orice preț. Romanul său se vrea un... nonroman, dintr-o orgolioasă neacceptare a regulilor consacrate, mai puțin din considerente de inovație epică, și propune îndrăzneț, fără limite, fără culpabilizări de circumstanță, o altă formulă, o altfel de structură, un altfel de flux narativ, printr-o insinuantă idee de exacerbare a banalului convertit în fapt de viață excepțional, dar și prin spolierea, prin lipsa de orizont a faptului decrepit, ca o alternanță între important și derizoriu, a condiției de excelență primară, vegetativă.

Scenariul epic al romanului „Arme și lopeți” este axat pe două secvențe existențial-umane, două destine, doi tineri, un băiat și o fată, aflați la vârsta când nu prea știu ce să facă cu viața lor, între idealuri fără perspectivă și fără prea multe șanse, și cu un sentiment acut de inutilitate și decizii ferme. Mitiță și Dana încearcă să-și justifice existența biologică marcată de un joc al hazardului social ostil, pe care parcă nici nu-l intuiesc ca având vreun rol în visele și speranțele lor. Și unul și celălalt vegetează, monoton și adeseori hazardat, într-un joc al unui destin controlat să nu aibă vreo finalitate fericită, de început de drum, de contraste ușor repetabile și absurde...

Sunt destine paralele, în derivă, destine incerte, între expectativă și nesiguranță, trist și banal, pe un derizoriu cenușiu, ca un antifrumos estetic, ca florile de mucigai argheziene.

De altfel, Gheorghe Andrei Neagu folosește procedee oarecum atipice în creionarea personajelor sale, deoarece renunță la descriere sau narațiune pentru protretul fizic sau moral și recurge la structuri lingvistice lexicale cu valențe tipologice definitorii. De pildă, șarjează cu un fel de neoașism pentru lumea satului românesc de prin anii '50-'60, din perioada asaltului politicii comuniste asupra stabilității tradiționale rurale, când țăranul a fost forțat. Oprimat și umilit, ca să renunțe la pământul, boii, plugul și grapa, simboluri ale libertății și demnității sale, pentru a intra în așa-zisele întovărășiri agricole și apoi în G.A.C.-urile de tristă amintire. Alteori, modifică registrul lexical al recruților, dominat de limbajul de lemn al sergenților și caporalilor, cu vocabularul mai modern și agresiv al Danei, care se apropie, prin comportament, atitudine și personalitatea în clocot, de atitudinea nonconformistă a adolescenților din zilele noastre. Cu alte cuvinte, scriitorul își nuanțează stilistic lexicul, ca element definitoriu caracterologic, după specificul, după încadrarea socio-culturală a personajelor sale, a locului și a timpului desfășurării faptelor, după arealul socio-uman pe care-l descrie.

Apasă insistent pe tușe de efect, îngroașă, recurge la efecte epatante, cu un vocabular, cu un limbaj neoaș rural pentru categoria socială reprezentativă, în ciuda unei simpatii abia stăpânite, ironic respectuoase; îl modifică grațios și ușor ireverențios, când o pune să vorbească, să gândească și să se exprime pe Dana, personajul feminin plasat în avans pe coordonate de comportament, de atitudine și de reacție ale generației în blugi din zilele noastre; șarjează copios, ironic și cu intenția vădită de a plăti niște polițe celor care l-au făcut părtaș la situații incomode, de disconfort al comunicării prin limba de lemn a cazarmii, cu stereotipiile

arogante, rigide și ridicole ale căprarilor, 'lenților și 'gealilor împopoțonați cu aere de Moș Teacă. Aliniați în fața caporalilor, soldații se antrenau:

„– Bună ziua, soldați!

– Să trăiți, taș'tan! Strigau scurt soldații

– Mai tare!

– Să trăiți, taș'tan! (...tovarășe căpitan...)

– Bună ziua, soldați!

Să trăiți, taș'lent..., taș'lent'major..., taș'lent'colonel etc. etc. etc.” (pag. 41).

Romanul „Arme și lopeți” se constituie și-ntr-o frescă a obiceiurilor și tradițiilor satului românesc, cu pondere din zona Moldovei de Jos, din sudul de la granița cu Muntenia: Să-ți fie bine, coane mire, îi spuneau copiii satului, după ce-și culegeau monedele aruncate prin praful drumului, sau din găleata cu apă, pe care i-o puseseră miresei în cale... (pag. 63); cu un întreg film al ceremonialului nupțial: În fruntea alaiului, doi tineri, aleși dintre prieteni sau rubedenii, duceau lumânările mari, albe împodobite cu flori.

După ei, venea mireasa condusă de-o parte și de alta de doi cavaleri de onoare... (ibid.). În descrierea amănunțită a nunții, prozatorul este ispitit să recondiționeze clișeul nupțial rural apelând din nou la vocabularul de coloratură locală: „Fă, auzi tu, nu vrei să te joc?” (pag. 65), cu o ușoară tentă de ironie

pentru viața idilică de la țară și un umor riscând să cadă în desuetudine și decrepit: „Te-ai făcut și tu bărbat, muceo...” (pag. 66).

Pare mai degrabă o altă formă de umor, cu alte nuanțări, cantr-un delir al situațiilor grotești sugerat de scrisoarea lui Mitiță către cei de acasă, cu naivitățile stilului epistolar cazon: „Aflați despre mine că sunt sănătos, ceea ce sănătate vă doresc și dumneavoastră..., pe care-l asezonează cu tactica și strategia răcanilor de a mai obține bani de la părinți: ...pot să vă spun că aș avea nevoie de bani. Mi-am pierdut cătarea de la armă, în timp ce făceam instrucție pe câmpul de la Ghencea și trebuie să dau cinci sute de lei” (pag. 72), deși nu-l poate păcăli pe tatăl, care făcuse și el armata și cunoștea probabil banalul truc al soldaților, stratagama perpetuată de leatul din oastea română: „Și-a pierdut cătarea, în țărna mamei lui. Crede că mă duce pe mine de nas cum vrea el și că habar n-am ce-i aia o cătare?” (ibid.).

„Arme și lopeți” este și un roman de dragoste, de dragoste ne bună, în care scenele erotice sunt descrise pe două registre sentimentale opuse, ceva între idilă nevinovată, adolescentină și amor cu lumina aprinsă, condimentate cu libertăți de vocabular, cenzurate pudic și cu o stângăcie nedisimulată de mesaje vagi și o înclinație spre joc și gratuitate: Barba crescută, aspră, înțepătoare, o-nfiora, iar trupul subjugat virilității soldatului o făcu să se-nclăsteze deodată, să geamă prelung, ca-ntr-o descătușare, care în sfârșit venise s-o ducă pe țărnișurile de fericire cunoscute și tocmai de aceea răvnite (pag. 77).

Personajul principal, soldatul Mitiță, se detașează insinuant, vizibil, perceptibil de ceilalți eroi ai cărții prin elementele de autobiografie ale scriitorului, deși există o încercare de... protecție involuntară, instinctivă și puțin stânjenitoare. Mitiță are ceva din

C.V.-ul autorului și din temperamentul acestuia, chiar când este prezentat din perspectiva adolescentului, rebel, imprevizibil și nonconformist, așa cum s-a dovedit a fi Gheorghe Andrei Neagu până la maturitatea, care i-a accentuat caracterul atipic al faptelor și acțiunilor sale civice, politice, culturale...

Romanul „Arme și lopeți” sugerează chiar din titlu intenția autorului de a oferi un tablou al cazărmilor oștirii române, cu tot cortegiul lor de umilințe, de mizerii și de ticuri și inutilități cazone, de la comportamentul absurd al gradaților, sergenții și caporalii în criză de autoritate, până la ifosele și suficiența ofițerilor înculți și tembeli, figuri sinistre de Moș Teacă tradiționali, și până la condițiile înjositoare de minim confort, ordonat și în litera regulamentelor și ordinelor militare aflate sub semnul absurdului și al unei minime decențe: Plutonul, cu bucle albe și goale, năvăli ca o avalanșă prin ușa ușor deschisă a sălii de dușuri ocupate în cea mai mare parte de cei dinaintea lor. Tălpile goale se chirceau pe cimentul rece ca gheața, alunecând pe luciul făcut de săpunul câtorva generații de nespălați... (pag. 91).

Gheorghe Andrei Neagu insistă stilistic pe ridicolul și absurdul ordinelor și comenzilor militare, pe zâmbetul tâmp și pe satisfacția imbecilă a... ‘toa’șului Gradu’, o lume uneori frustrantă, de cele mai multe ori resemnată în mecanisme prozaice și clișee grotești: „Atențiuuuueee, încetați!” Lingurile se opreau în văzduh, muștele se plimbau indolente pe chipiul ofițerului pentru care nimeni nu mai mișca. Apoi, după ce ofițerul privea satisfăcut ridicolul situației, când bărbați în toată puterea cuvântului se supuneau fără rațiune unor ordine pur și simplu absurde, se dădea comanda: „Continuați!” Zgomotul (de farfurii din aluminiu

și linguri...) începea brusc, ca o avalanșă oprită vremelnic... (pag. 91-92). Pagini întregi, antologice, de stupidenii, automatisme și diabolice metode de disciplinare și de învățare a soldatului cu greutățile vieții militare fac deliciul scriitorului mobilizat întru apărarea patriei: „Dezechipaaaaareea! Iarăși bățul de chibrit aprins, iarăși centurile aruncate, iarăși graba de a se termina odată și odată coșmarul. Și se găseau suficiente motive să se poată repeta jocul, până când satisfacția caporalului era deplină” (pag. 93).

Arta portretului la Gheorghe Andrei Neagu evită procedeul bătătorit al descrierii fizice sau al narării unor fapte, atitudini și comportamente iar nota definitorie fiind, cum spuneam mai sus, aluzia subtilă, ironia și vorba în doi peri, mușcătura perversă, ireverențioasă; o tehnică literară specific moromețiană, de câmpie teleormăneană, un fel de arta disimulării logodită cu sarcasmul, satira și zgândăreala moldoveanului pus pe șagă: De când își cunoscuse femeia și de când se însoțise cu ea, o știa fără rod și-și mai risipe și sămânța și pe alte ogoare. Iar ea știa lucrul acesta și-l ierta în tăcere (pag. 100), cu referire la escapadele amoroase și în afara legilor scripturii propovăduite de sfinția sa, părintele Tache Teofănescu.

Există în cartea lui Gheorghe Andrei Neagu și scurte secvențe, povești nostalgice cu iz de eroism și jertfe inutile, ale bătrânilor, care ajunseseră până la Cotu’ Donului, Sevastopol și Stalingrad, întorși din prizonierat și lagăre în Siberia prin anii ’50, eliberați târziu, când familiile le făcuseră toate pomenile, și când prieteni de la Răsărit făceau legea tătucului Stalin în România, care plătea grele datorii de război, deși, după actul de la 23 august 1944, ar fi trebuit să aibă statutul de învingător, nu de învins!?

Pagini însemnate sunt rezervate episoadelor „Transfăgărășanului”, o

altă epopee-simbol a construirii socialismului, șantierul de muncă patriotică, de fapt de muncă forțată mascată de lozinci și hei-rup-uri demagogice, la care fuseseră înhâmați tinerii, elevii, studenții și militarii la ordin, la Salva-Vișeu sau Bumbești-Livezeni.

Spuneam la început că secvența „Transfăgărășanului” din perioada cazonă a personajului principal Mitiță fusese publicată, ca o nuvelă, cu titlul Spinarea de piatră a Făgărașului, într-un volum colectiv de proză, când scriitorul Gheorghe Andrei Neagu bătea la porțile consacrării literare și era încurajat să se alinieze la idealurile și dezideratele unui proletcultism întârziat, din perioada de tristă amintire gestionată de Al. Toma, pe un diapazon autorizat și cel puțin surprinzător al lui Nicolae Manolescu: credeam că reportajul literar a dispărut de la Geo Bogza, când iată-l apărut după un sfert de secol (pag. VII).

În realitate, ca și în scenariul narativ al scriitorului, experiența muncii brutale de pe șantierul militar al „Transfăgărășanului” este năucitoare pentru Mitiță și camarazii săi, pe fondul Jocului de-a armata, cu valențe rococo de Operetă, în care bravii sergenți și caporali sunt protagoniștii desenați caricatural. Esențial și semnificativ este relevant doar mitul folcloric al jertfei pentru creație, iar locul și rolul meșterului Manole și-al Anei sunt luate de accidentul stupid al soldatului mort în urma detonărilor făcute de artificieri în lupta cu stâncile și de sinuciderea soldatului, care află că iubita lui s-a căsătorit cu un alt flăcău din sat. Arme și lopeți este romanul unei generații în derivă sentimentală, socială, de destin programat cenușiu, fără curcubeie de speranțe, ca pe un peron din Gara de Nord cu pasageri, care nu știu nici de unde vin și nici încotro se îndreaptă...

CUI APARTINE PAUL CELAN?

Boris Marian MEHR

Unul dintre ciclurile poematice ale lui Paul Celan poartă titlul „Niemandrose”, adică „randafirul nimănui”, volum apărut și în românește, în 2007, la Editura „Samuel Tastet”, traducerea fiind semnată de Nora Iuga. Firea tragică a poetului a purtat două amprente „autoînvinovățirea” pentru că nu a fost alături de părinți, când aceștia au fost arestați în iulie 1942 și duși în giganticul lagăr al morții numit Transnistria și aceea a înstrăinării.

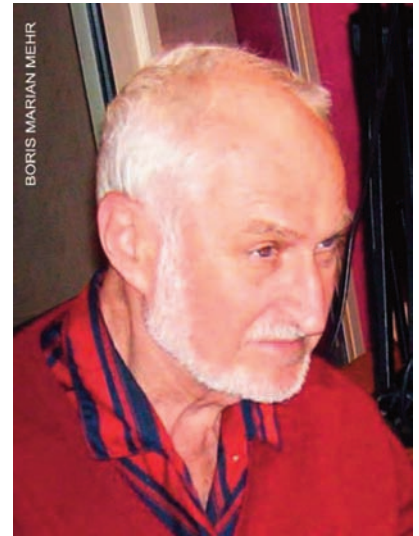
Născut la 23 noiembrie 1920, la Cernăuți, tatăl, Leo Antschel, un sionist activ, mama, Friederike, o femeie de cultură germană, cu înclinații literare, care i-a deschis gustul pentru literatura în care avea să se afirme drept unul dintre cei mai importanți poeți ai secolului XX. După bacalaureatul de la Cernăuți, studiază medicina la Tours (Franța), este un om de stânga, pasionat de soarta republicanilor din Spania cuprinsă de războiul civil. După un an, în 1939, renunță la medicină și începe, la Cernăuți să studieze Filologia română.

În timpul războiului, când și-a pierdut ambii părinți, Celan a fost trimis în lagăre de muncă în Moldova, Muntenia, iar spre sfârșitul anului 1943 revine la Cernăuți, reocupat de sovietici. În 1945 ajunge la București, este angajat la Editura „Cartea Rusă”, datorită cunoașterii limbii, face traduceri, debutând ca poet în revista „Agora”, în 1947, cu numele cu care va fi consacrat „Paul Celan”. În luna decembrie a aceluiași an emigrează ilegal, ajunge la Viena, de unde, în iulie 1948, avea să se stabilească la Paris. Studiază asiduu germanistica, publică până la sfârșitul vieții opt volume de versuri, iar postum i se publică volumul

„Parte de zăpadă” (1971). La 20 aprilie 1970, poetul se sinucide aruncându-se de pe podul Mirabeau în Sena, un gest pe care l-au făcut Gherasim Luca (în 1994) și mulți deznădăjduiți poeți sau nepoți... Primul său volum de versuri este intitulat „Nisipul din urne”, poetul fiind marcat de Holocaust, de ideea vinovăției, desigur, nejustificată.

O întâlnire nefericită a fost aceea cu Yvan Goll și cu soția acestuia, Claire, o femeie dezechilibrată, care, după moartea soțului l-a acuzat pe Celan de plagiat și de agresiune. Se pare că scandalul iscat i-a afectat mult psihicul, deși în același an, 1950 se căsătorește cu Giselle Lestrang. În timpul șederii la Viena a avut o legătură intimă cu Ingeborg Bachmann (1948), cu care a păstrat o lungă corespondență. Traduce din Jean Cocteau (Celan era un poliglot superdotat, cunoștea bine germana, româna, rusa, franceza, ivrit, idiş), participă la publicațiile Grupului 47 din RFG, este un adept al suprarrealismului, versul său este adesea criptic, dar aprecierea criticii este cu totul entuziastă.

Volumul „Maci și memorie” se bucură de un succes deosebit. În 1960 i se acordă Premiul Georg Buechner, unul dintre cele mai importante premii literare din Germania. În 1969 vizitează Israelul, dar nu își împărtășește public impresiile. Nu se știe dacă avea sau nu intenția să revină, să se stabilească acolo, revine la Paris unde comite suicidul, prin care o voce a literaturii universale dispăre, continuându-și numai în postume existență. Ne-a rămas un schimb de scrisori cu poetul israelian Yehuda Amichai. A avut întâlniri cu Heidegger, în 1964, îl admira, dar îl și detesta pentru că

filosoful nu s-a dezis niciodată de atașamentul pentru național-socialism, deși renunțase la funcții oficiale încă în vremea lui Hitler. În privința modului său de abordare a poeziei, Jacques Derrida scria că era o încercare de „deconstruire a limbii germane”, era unul dintre cei mai valoroși germaniști și totodată un „revoltat” în acest domeniu.

Uneori Celan este intraductibil chiar pentru buni cunoscători ai limbii germane. A fost comparat cu Weber în muzica modernă. Despre el au scris, au tradus în română din creația lui Petre Solomon, prieten apropiat, Maria Banuș, Lucian Raicu, Ov. S. Crohmălniceanu, Zigu Ornea, Petre Stoica, Szasz Janos, Șt. A. Doinaș, Ion Pop, Marcel Aderca, Ion Caraion, Veronica Porumbacu, Magda Cârneci, Andrei Corbea-Hoișie, Grete Tartler, Matei Călinescu, Felicia Antip, George State, Geo Șerban, S. Damian ș.a.

Un poet care se apropie oarecum de maniera lui Celan, la noi, ar fi Nichita Stănescu, prin „Necuvintele” sale. O corespondență pasionantă, îmbogățită cu poeme este

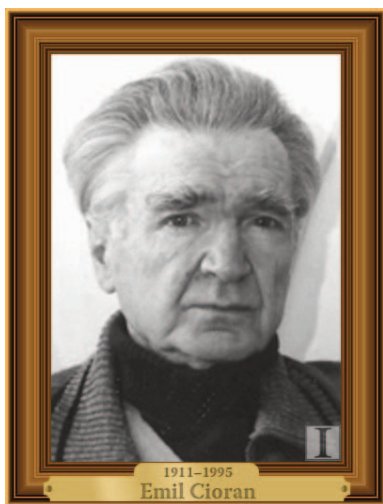
aceea cu scriitoarea austriacă Ingeborg Bachmann, corespondență publicată în Austria și tradusă fragmentar la noi, în revista „Lettre Internationale”.

În 2008 a apărut un volum „Paul Celan, dimensiunea românească”, semnat de Petre Solomon, cu o postfață de Nina Cassian (Editura Art) care a și tradus câteva poeme. Cioran a spus despre Celan că „nu era un om în carne și oase, ci mai curând o rană care sângerează fără întrerupere”.

În anul 2004, la Editura „Suhrkamp” a apărut un volum de corespondență a poetului cu Ilana Shmueli, cu care se cunoștea din tinerețea cernăuțeană, îi fusese elevă pentru limba franceză. S-au revăzut în 1965 la Paris și în 1969 la Ierusalim. Înainte de a face pasul în neant, el i-a scris Ilanei „Tu știi ce sunt poeziile mele - citește-le și eu voi simți asta”. George Steiner a scris că poezia sa a fost una dintre „cele mai profunde și înnoitoare lirici din literatura occidentală”. Creația sa a fost tradusă în numeroase limbi, inclusiv în japoneză. La București, în 1947, cel care l-a încurajat și i-a tradus primele poeme, în română a fost Alfred Margul Sperber. Sintagmele „lapte negru”, „floare de cenușă” au intrat în circuitul criticii literare în lume și aparțin liricii „nepereche” (folosim sintagma lui Nichita) a lui Celan. Fiul lui Petre Solomon, regizorul Alexandru Solomon a realizat un documentar „Duo pentru Paoloncele și Petronom”, care s-a bucurat de interes, fiind un omagiu adus prieteniei dintre doi poeți.

La festivalul Enescu din 2009, compozitorul Peter Ruzicka a oferit opera „Celan”. La Editura Hasefer a apărut în anul 1996 o antologie alcătuită de Țicu Goldstein, „De la Colibi Moise la Paul Celan”. Dintre personalitățile europene și-au exprimat opiniile, printre alții, Henri Michaux, Jean Starobinski. În anul 2000 a apărut la Editura Crater o ediție bilingvă, germană-română, „Poeme” de Paul Celan, în traducerea Luminiței Graur și lui Ion Papuc. O ediție elegantă, reprezentativă, deși numărul poemelor este destul de restrâns.

În final, fără a oferi aici o analiză a creației lui Celan, nici nu ne-am propus un asemenea laborios demers, am putea să răspundem, numai din datele bio-bibliografice, cui aparține Paul Celan? Poeziei germane? Literaturii germane, române? Europei, lumii, cărui curent literar ar putea să aparțină? Răspunsul este unul și foarte general „Paul Celan, ca și Benjamin Fondane-Fundoianu a fost un om, ca și noi, dar talentul, geniul i-a făcut universali”.

Selecție din volumul „Schimbarea la față a României”, Editura „Vremea” 1936

- Credința lui Dostoevski că poporul rus va salva lumea, este singura expresie valabilă a unui crez mesianic.

- Dacă România vrea cu adevărat să-și croiască un drum în istorie, țara de la care poate învăța cel mai mult este Rusia. Întreg secolul XIX, ruși au frământat până la obsesie problema

Emil Cioran, despre Rusia și ruși

Propus de L.C.

destinului lor. Și de o dată cu chinul lor teoretic, Rusia a pășit efectiv în istorie, pentru ca prin revoluție să se fixeze în centrul ei.

- Gândirea religioasă rusă, slavofilismul, nihilismul, narodnicismul etc. toate s-au învățat în jurul misiunii Rusiei. Komiakov, Ceadaevev, Herzen, Dostoevski, Aksakov, Danielevski sau nihilistii Pisarev, Dobroliubov, Cernășevski, în soluții diferite, au încercat să rezolve aceiași problemă. Însăși mistică lui Soloviev, pare o transpoziție teologică a Rusiei concrete

- Plaga mare a Rusiei - ca și a noastră - a fost tradiția bizantină, suflul spiritualității bizantine, care altoit într-o cultură străină devine anchiloză, schematism abstract, iar pe plan politic și cultural reacționarism organizat.

- Atât de mult s-a insinuat Rusia în lume încât, de aici încolo, dacă nu orice drum duce spre Moscova, Moscova ne va ieși înainte pe orice drum.

- Diferența dintre ruși și evrei constă în faptul că pe când evreii își trăiesc religios destinul, rușii își trăiesc religia ca destin.

- Dacă Rusia a fost numită sfântă și tristă, atunci România, așa cum a oscilat până acum în nesigura ei viață, nu poate fi numită decât întristătoare.

- Este un merit definitiv al Revoluției rusești de a fi creat în țara cea mai reacționară, pe ruinele celei mai sinistre autocrații, o conștiință industrială, cum, în nota ei mistică, n-a mai cunoscut istoria.

- Revoluția rusă este experiența cea mai bogată de la Revoluția franceză.

RĂZBUNAREA MORTILOR, HOMO FRAUDENS ȘI SULLA

„O surpriză pentru noi este descoperirea unei specii neseemnalate: Homo Fraudens, hominizii care au găsit că
frauda duce la scop mai ușor decât violența” (Acad. MIRCEA MALIȚA)

Magdalena ALBU

Magdalena ALBU

În lipsa ideologiilor distincte, se nasc alianțe. În lipsa caracterelor, apar delatori. Mulți dintre reprezentanții capiștei politice a ultimului sfert de veac au trecut în marea lor majoritate printr-un proces de metamorfozare internă care azi își atinge un apogeu extrem de dureros pentru nație. Pe măsură ce puterea i s-a revărsat în valuri peste creștet, chipurile, în mod democratic, zoon politikon a devenit miniatura unui diabolic personaj al perimetrului antic roman, destul de necunoscut contemporaneității - Sulla. Cum? Aidoma acestuia, prin jaf și dictatură personală. De ce? Pentru că inteligența nu i-a permis niciodată politicianului postmodern să-și gestioneze cu responsabilitate conceptul de putere, un concept care a căpătat în mintea lui, din nefericire pentru destinul omului de rând, dimensiuni hiperbolizante. O foarte scurtă incursiune în sfera istoriei

lumii poate desluși multe detalii despre adevărata natură a celor care azi conduc la nivel autohton și global Omul, devenind un bun și întemeiat prilej de a trata în mod distinct și sumar trei momente specifice din istoria autohtonă și cea a umanității în stare să certifice cu elocvență cele subliniate anterior. Primul dintre ele e organic legat de suflul antichității romane, cel de-al doilea de epoca fanariotă în Țările Române, iar ultimul de un aspect particular deviant al legislației naționale din anii pe care am ajuns să îi trăim.

Sulla (foto) nu este un substantiv comun slobozit cu multă lipsă de discernământ, în fel și fel de variante lingvistice, de către anumiți inși ai speciei Homo sapiens sapiens de azi. Dimpotrivă. Se poate, de fapt, lesne constata din însăși modalitatea scrierii sale cu majusculă și cu dublă consoană. Mai precis, substantivul invocat aici e unul propriu, desemnând figura neguroasă a generalului și omului politic al Romei antice Sulla Lucius Corneliu (138-78 î.e.n.) - autointitulat „Felix”, adică „Norocosul” -, cuceritor, la 1 martie 86, al Atenei și al Pireului, asupra cărora a dezlănțuit la momentul respectiv o prădare de proporții inimaginabile, dar și instaurator, pentru prima dată în diacronia Cetății Eterne de pe Tibru, a conceptului de dictatură personală, acordându-și cu de la sine voință „titlul de dictator pe termen nelimitat”. Reformist în sens strict

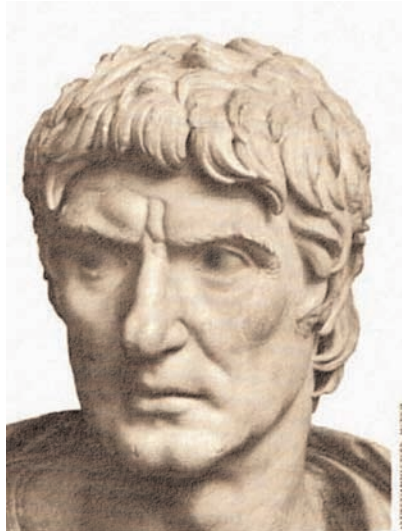
unidirecțional al consolidării propriului său eșafod de conducător absolut, generalul roman Sulla nu a făcut decât să dubleze, prin binecunoscutele Leges Corneliae, numărul senatorilor, de la 300 la 600, reducând, astfel, la tăcere cuvântul tribunilor plebei și sporind, deopotrivă, în acest mod puterea temutei oligarhii senatoriale a vremii. În anul 78, el s-a retras în Campania, unde si-a scris cele 22 de volume de memorii intitulate simplu „Comentarii”, izvorul funciar de mai târziu, practic, pentru un Plutarh ori un Titus Livius întru formularea nu doar a diagnozei caracterizante a activității lui militare și politice, dar și întru sublinierea pregnantă a temeliei concrete în ceea ce privea cruzimea recunoscută a acestuia și modalitatea proprie de control statal deținut, întemeiate ambele pe un fundament constituit, așa precum specificam anterior, din segmentul senatorial și din cel al corpului magistraților extinse numeric din rațiuni rapid identificabile de oricine, la care se adăuga și acea devotată gardă personală compusă dintr-un număr de 10 000 de liberti și 120 000 de veterani aflați în coloniile militare din Etruria și Campania.

O altă alăturare elocventă a caracteristicilor definitorii ale omului politic contemporan este reprezentată de ceea ce denumim generic în istoria națională drept ev fanariot, ce își delimitează, să spunem așa, intervalul de desfășurare începând cu anul 1711,

în Moldova, sub domnia lui Nicolae Mavrocordat, respectiv, 1716, în Muntenia, pentru ca, mai apoi, să-și finalizeze parcursul istoric ruinant pe plan economic și decadent pe cel politic pentru ambele Țări Române în anul de grație 1821. Abia o dată cu sfârșitul fizic, la data de 19 ianuarie 1821, al domnului Alexandru Șuțu aflat la cârma statală de dincoace de Milcov avea să prindă contur mișcarea inițiată de Tudor Vladimirescu, care viza ca țintă concretă înlăturarea definitivă a valului de fanariotism și obținerea independenței Principatelor. Rezumând statistic, prin cei 36 de domni în Moldova și cei 40 în Muntenia, „Regimul fanariot a fost un regim de jaf.”, după J.C. Drăgan, un veac dominat în mod vădit de „ruperea Principatelor de Europa”, dar și de „orientalizarea lor în forma de viață și în obiceiuri”, conform celor scrise de același istoric român. Căci urmele stăpânirii Domnilor greci proveniți din cartierul de pe Cornul de aur al Constantinopolului, Fanarul, nu au fost deloc niște dăre pline de lumină sub raport economic și fiscal. Ba, dimpotrivă, putem vorbi despre vremuri de grele și multe biruri pentru omul de rând, ce apăsau, la fel ca și astăzi, ca o piatră de moară, spatele celor care nu îngroșau rândurile tagmei contribuabililor hrisovoliți.

Una dintre dările vechi de trei secole și cunoscute sub numele simbolic de haraciu - amintim aici că acesta data încă din anul 1413, în Muntenia, fiind pe atunci în valoare de 3000 bani de aur plătiți peșcheș de către Mircea turcilor, și abia din 1512 în Moldova, când Bogdan Chiorul adăuga vistieriei lui Selim I suma de 4000 de galbeni și 20 de șoimi - era vărsată an de an Porții otomane, în epoca fanarioților ea ajungând să înregistreze, după cum bine se cunoaște, o creștere considerabilă. Dijmăritul sau impozitul pe stupi și pe mascuri, adică pe porcii castrați și puși la

îngrășat, de exemplu, fumăritul, vinăriciul sau taxa pe cărciumi, în virtutea căreia fiecare proprietar de asemenea stabiliment comercial era obligat să ofere statului din zece vedre câte una, oieritul sau darea pe pășunat formau toate huzmetul, cu alte cuvinte, venitul principal al Domniei care era scos la vânzare prin licitație publică. Altfel spus, secolul al XVIII-lea (supranumit și secolul Luminilor) se constituie, așadar, într-o nișă de referință a istoriei naționale, când hospodarii Țărilor Române, puși ori maziliți după bunul plac și mulțimea de

interese de către Înalta Poartă, reprezintă un reper edificator pentru actualitatea veacului XXI în ceea ce privește dinamica și diversitatea impozitării multiple a cetățeanului de rând, neprivilegiat nici el, desigur, în interiorul unui organism statal viciat și condus după legi impuse, în genere, din afara sa.

Părăsind teritoriul evului fanariot în Principate și revenind la actualitatea mizeră a timpului în care trăim, aducem în discuție, menținând discursul în aceeași cheie ideatică anterioară, conceptul de Homo fraudens, concept aparținând acad. Mircea Malița, care descrie fenomenul deloc nou apărut în societatea românească în următorul mod: ”O surpriză pentru noi este descoperirea unei specii nesemnate: Homo Fraudens,

hominizii care au găsit că fraudă duce la scop mai ușor decât violența. Procedul le-a plăcut atât de mult încât... vedem subspecia lucrând inteligent printre noi în economie și politică și mult mai mult în viața de zi cu zi.” Mircea Malița adaugă acest calificativ - definitiv, din păcate, pentru anumite spirite postmoderne (existente nu numai în sfera politicului, ci și în toate celelalte sfere constitutive ale corpului statal contemporan) - altor asemenea attribute conferite ființei umane de-a lungul vremii, fiecare dintre ele așezat, evident, pe palierul său imagologic restrictiv, precum Homo ludens, Homo communicans, Homo faber, Homo artifex ș.a. Homo fraudens identifică, de fapt, acel individ al momentului actual, care își dedică până la ultima suflare viața țărâmului întunecat al ilegalităților și al machiavellăcurilor de tot felul. El distruge, practic, asemenea unei carii extrem de agresive, în mod constant, cele mai sănătoase pârghii ale organismului economiei naționale, impunând la nivel general o serie de principii negre de acțiune cu scopul creșterii arborescente a unei mari și incontrolabile (chiar și prin măsuri corect aplicabile) plăgi a momentului - evaziunea fiscală. Un segment care prejudiciază statul imens și peste care, dacă încercăm a suprapune și ceea ce stă scris în recentul raport pe Justiție din cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare, atunci tabloul prezentului nostru superficial și discontinuu devine aproape complet. (Iată, spre exemplu, una dintre mențiunile Comisiei Europene, demne de luat în seamă nu doar la nivel scriptologic ori utopico-ideatic de către cei îndrituiți cu asemenea sarcini fixe, ci faptic: “În ceea ce privește recuperarea creanțelor, în special recuperarea daunelor-interese, autoritățile române au recunoscut faptul că sistemul trebuie îmbunătățit. Chiar dacă una dintre dificultățile în acest domeniu este legată de necesitatea îmbunătățirii

colecției datelor, totuși rata de recuperare înregistrată de Agenția Națională de Administrare Fiscală (ANAF) în executarea hotărârilor judecătorești este estimată la numai 5-15 % din activele care fac obiectul unei hotărâri judecătorești.”)

Cu siguranță că, în negura greu de cuprins ecuational chiar și la nivel matematic a fraudei zilelor noastre, devine de-a dreptul ridicol să încerci a-i contrapune factorului de ordin gigantic al evaziunii fiscale, prin intermediul unor coerciții legislative inventate cu rea intenție de către un regim politic anterior (și facem referire aici, bineînțeles, la guvernarea portocalie antiumană de dinaintea celei prezente), o serie de manifestări minore (neluate în calcul nici măcar de comuniști), ce depășesc sfera raționalului unanim acceptat, precum impozitarea veniturilor obținute de anumite categorii defavorizate de populație din dobânzile ne semnificative provenite din depozite bancare înfiripate de omul obișnuit pentru zile negre (a se traduce aici, pentru supraviețuire și moarte). Una dintre nenumăratele anomalii ale perimetrului politic și societal intens manelizat de două decenii și jumătate, anomalie „gândită” probabil de către aleșii conjuncturali ai neamului în concordanță cu faptul că sumele cu pricina reprezintă, practic, singurele venituri, care pot fi

vărsate cu certitudine la ora actuală în vistieria statului, dar și ca o modalitate de șubrezire, până la urmă, a sistemului bancar. Or, tocmai din unghiul contrar de vedere ar trebui acționat la nivel de politici economice, asta dacă nu se dorește a se instaura cu forța un cu totul și cu totul alt mers general al lucrurilor decât cel cunoscut până acum.

Din punct de vedere imagologic însă, ultima și cea mai puternică reprezentare nu numai a insuficienței pseudomodelului capitalist din ultimul sfert de veac parcurs - pseudomodel așezat cu o deosebită insistență, prin varii strategii de marketing politic, în ochiul viu al nației române -, cât și a figurii lui Homo fraudens de sorginte politicardă este o secvență vizuală de câteva secunde, când mitul emblematic pentru vulg al individului înfipt în magia stranie a propriei sale avuții s-a spulberat cu bruschete, aidoma unei dăre iluzorii de fum pe un cer care n-a existat, la rândul-i, nici el deasupra creștetului cuiva. De la poarta principală a palatului construit pe tărâmul sumbru al morților și până la ușa veche și decolorată a oprelii, traseul omului politic postdecembrist ni se înfățișează a fi unul încărcat de semnificații negative pregnante, tocmai pentru că zoon politikon s-a autodefiniț de-a lungul timpului ca o specie situată mereu în zona de

așteptare opusă aceleia gândite de mandatarii lui reali, nu doar statistici.

Orice poţi să îi reproşezi politici-anului conjunctural postmodern în cadrul larg al spectacolului teatral lumesc (cu aparent caracter democratic, în genere), dar nu poţi să îi treci cu vederea un lucru, anume darul vădit al persuasiunii cu dublu tăiş scrijelite parcă în gena lui specifică, un loc geometric cu contururi imprecise, în care doza de responsabilitate şi viceversa ei se împletesc destul de dizarmonic şi de periculos. Legătura dintre cele trei câmpuri atacate anterior în mod distinct şi cu sumaritate e simplu de intuit. Căci nu seamănă cumva, ne întrebăm, actualele impozite iraţionale pe sărăcie (sărăcie doar a vieţii materiale, nu şi a duhului însă) atârinate în spatele românului obişnuit cu taxa impusă de fanarioţi pe mascuri, adică pe porcii castraţi şi puşi la îngrăşat, de exemplu, în condiţiile existenţei, de o bună bucată de vreme încoace, a unei specii degenerate de zoon politikon echivalate sinonimic, de regulă, în chip vădit cu Homo fraudens şi dominate din plin de pusee continue de aroganţă extremă, jaf nelimitat şi dezmăţ opulent, precum acelea ale fostului general roman Sulla?!... Pare că da. Nădăjduim, totuşi, că lucrurile vor intra pe un culoar al ordinii veritabile cât de curând.

JEUNE VIERGE

Ioan LILA

Motto:

„Jeune vierge autosodomisée par les cornes de sa propre chansteté”, 1954, Dali

Pe când eram mai tânăr
Am vrut s-ajung în raiul
Cu țesătura pură,
Păzită de fecioară
Cu dragoste și ură.
Acolo se-nfig munții
Cu fruntile în noapte

Și cerurile crude
Se scutură necoapte.
Pe dulcea mea fecioară
N-o puteam bănuî,
Că-și tăvălește floarea
Prin ierburile vii!
Dar ea, fecioara castă,
Stînd tristă la fereastră,
Nu se destrăbăla,
Doar se sodomiza!

Prin dedalul nopții

Mihaela-Mariana CAZIMIROVICI

**Mihaela-Mariana
Cazimirovici**

Într-un decor tulburător imagistic, poate ne-am fi așteptat la mai multe urme de temeri, însă vigoarea tocmită cu talent în „goana cailor sălbatici” (Jocul cu noaptea) străbate întregul volum.

Cam așa se face inițierea în, spune Vilia Banța, „Jocul meu cu noaptea”, joc ce poartă numele „Departate de Shangri-La”. Și ne pregătește „așteptând cuminte/ aplauzele care-nghit/ liniștea dintre două lumi/ dintre vis și uitare” (În spatele cortinei), dar nu și din, completăm noi, realitate.

Pentru că autoarea se transformă într-un Dedalus feminin și-și construiește universul poetic ca pe un labirint nocturn. Și aceasta pare să fie o existență asumată, tot cu mult curaj, deși este „O lume dintre zbateri, și ceruri, și abis” (O lume).

De altfel, precum subliniam, sunt rare deschiderile spre real, un hublou cotidian relevându-se în poezia Liniștea: „și strivită/ sub ritmurile bașilor/ din apartamentul vecin”, prin această binecunoscută reliefare a unei frustrări comune multora în zilele noastre.

Compusă din trei părți, cu volume și consistențe diferite, noua bijuterie poetică a doamnei Vilia Banța demonstrează o construcție care vine să confirme o personalitate căreia i se poate recunoaște, evident, amprenta.

Țintă, de altfel, de atins pentru toți autorii. Iată, așadar, în acest caz, apostila reușitei!

Vorbeam despre labirintul său, în care singurătatea îi dă târcoale și unde pendulează între propriul interior și exteriorul în care-și rescrie, pur și simplu, tot obsesiile profunde: „și pe fereastra deschisă/ vedeam cum se risipește/ insomnia iederei/ de pe clădirea veche” (În căutarea promisiunii).

Alegând un drum în labirint, deși se ascunde mereu: „și mi-e dor de mine, cea din spatele cortinei” (În spatele cortinei) sau „o aleg pe fata din umbră –/ e mai simplu așa” (La festin) și, de ce nu, „mă învelesc cu umbra mea nevăzută” (Poem într-un ochi de vultur), totuși se-ntoarce cu fața spre speranța că: „Mai sunt asfințituri, mai sunt dimineți” (Mai sunt asfințituri, mai vin dimineți).

Apoi, parcă răzgândindu-se, alege altă cale a dedalului și-și acceptă destinul implacabil. Nu i se mai împotrivesc, precum ciobanul din Miorița: „ca o disperare cheltuită degeaba/ la capătul liniei de tren” (La capătul liniei de tren). Ba chiar își oferă un timp de respiro, în căutarea sensului de a fi: „Uneori înflorim în cuvinte/ înainte de a ști cine suntem” (Osia lumii).

Păstrând forța interioară pe tot parcursul volumului, poeta știe să așeze în versuri arderile acestea dinăuntru, atât de puternice: „Lumea lui exploda într-un strigăt/ la intervale aproape egale” (O umbră în parc), optând mereu pentru tonuri de roșu, precum în: „roșu va curge văzduhul” (Fluturi somnambuli), „[...] e vremea colinei arămite” (Din dorul de plecare) sau „o pată de rugină [...]” (Poem în noapte).

Virează apoi, în mod deosebit în partea a treia, intitulată „Cum ninge în

Alaska”, spre alb, albastru, argintiu. Trecerea, însă, nu e bruscă, pentru că ninsoarea face parte din lexicul predominant al volumului, ca și: noaptea, lacrima, umbra, îngerii, călătoriile, bătrânețea ș.a.

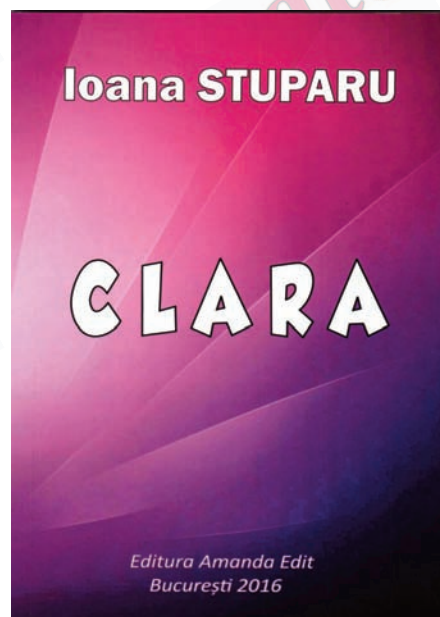
Și trece adeseori prin stadiile vieții, prevalent fiind acesta, ultimul, bătrânețea. Mergând și mai departe, deoarece contactul cu lumea de dincolo este păstrat constant prin îngeri. Așa că, nu pare să existe, neapărat, pragul, moartea fiind insinuată în viață, iar lumile contopindu-se la infinit. Iar acest lucru se realizează sublim, recunoscându-și propria menire de poetă: „Fără culoare, fără aer/ fără secrete, fără milă/ și fără amintiri.../ doar cartea de poezie” (Și așa mai departe).

Această călătorie fără sfârșit, printre zidurile labirintului, devine o aventură vizuală și tactilă, verificându-se pregnant în poemele De sub cupola ploii și Poem în noapte, parcă anume așezate pe pagini față în față. Dar adevărata pledoarie de simțuri trezite la viață se regăsește în poezia Ca pe o adiere sărată.

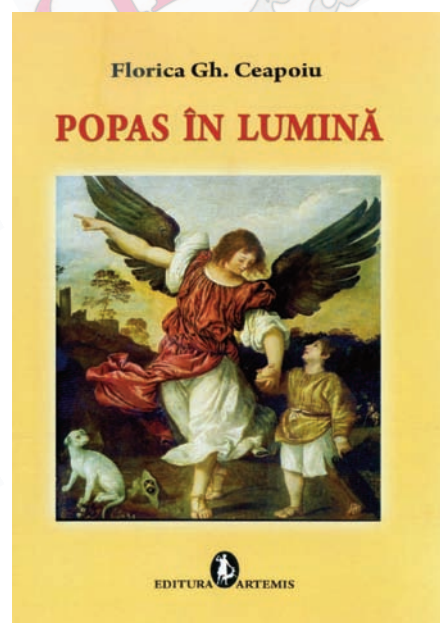
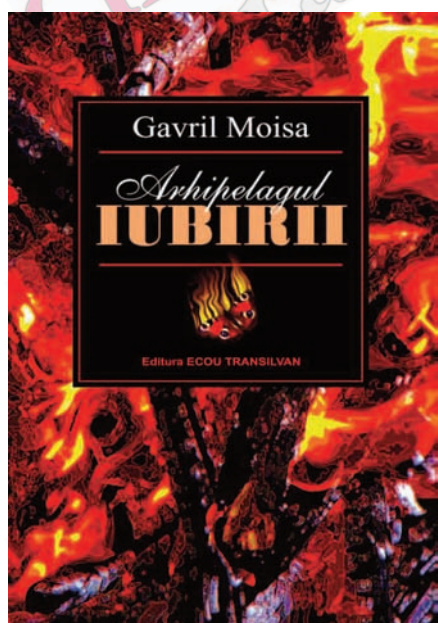
„Departate de Shangri-La”, departe de tărâmul acesta al fericirii, autoarea ne poartă printre tenebrele unui labirint cu ziduri înalte în care pare prinsă ca într-o menghină a conștientizării propriului destin. Și chiar dacă scapă uneori piciorul spre lipsa speranței, reușește în final, cu același curaj și cu aceeași măiestrie auctorială, să pună în așteptare însăși moartea, în poemul Mai mult decât: „[...] moartea/ devine vulnerabilă/ și, pusă la zid/ învață să aștepte”.

La sfârșit chiar, poeta ne oferă exact gustul perspectivei și al plenitudinii sufletești în fața unui volum care divulgă, din nou, valoarea poeziei sale, cu naturalețe și inteligență.

Felicitări!

Cărți noi în biblioteca revistei Climate literare

Cogito

*“După ce-ai făcut singur, tot ce puteai face,
de-abia atunci va intervenii destinul”*

Contact: Tel. 0722 702578 ; e-mail: ioniancuvale@yahoo.com ;
web site: <http://climate.literare.ro>